

Metodická příručka

POVINNOST APLIKACE PRINCIPŮ 3E

PŘI HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Obsah

Úvod	2
Principy 3E	3
Účelnost	3
Efektivnost	3
Hospodárnost	4
Příklad aplikace principů 3E	4
Kontrola naplňování principů 3E	7
Zákon o finanční kontrole	7
Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků	13
Příloha: 3E v ostatních právních předpisech	14
Zákon o obcích	14
Zákon o hlavním městě Praze	18
Zákon o krajích	25
Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	30
Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti	34
Zákoník práce	35
Zákon o úřednících územních samosprávných celků	35
Zákon o zadávání veřejných zakázek	36
Občanský zákoník	38

Úvod

Odbor 47 – Centrální harmonizační jednotka zpracoval metodickou příručku týkající se povinnosti aplikace principů účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti (dále také „principy 3E“) při hospodaření územních samosprávných celků.

Metodická příručka vznikla s cílem pomoci přezkoumávajícím orgánům a auditorům, ale také zaměstnancům a zastupitelům územních samosprávných celků, zorientovat se v právní úpravě, která požaduje od územních samosprávných celků aplikaci principů 3E v obecné rovině nebo v různých konkrétních situacích. Účelem přezkoumání hospodaření je zjistit, zda územní celek hospodaří se svěřenými finančními prostředky a majetkem řádně. Řádnost je přitom nezbytné vnímat a posuzovat nejen ve smyslu formálního souladu s vybranými právními předpisy, ale také ve smyslu naplňování zásad účelného, efektivního a hospodárného výkonu veřejné správy. Příručka mapuje a vysvětluje požadavky zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole) na dodržování principů 3E při hospodaření územních samosprávných celků. Součástí příručky je příloha, která obsahuje analýzu ustanovení dalších právních předpisů České republiky, které přímo stanoví požadavky na dodržování principů 3E nebo k dodržování principů vedou.

Jedná se o metodický materiál doporučujícího charakteru. Může být využíván jako metodická pomůcka pro přezkoumávání hospodaření prováděné přezkoumávajícími orgány nebo auditory a přispívat tak ke zvyšování kvality a vypovídající hodnoty výstupů z přezkoumávání hospodaření. Svě využití najde také u kontrolorů, interních auditorů nebo samozřejmě starostů, radních, zastupitelů a dalších osob, které se přímo podílí na hospodaření územních samosprávných celků.

Tato příručka byla zpracována k datu 1. září 2022 a znění právních předpisů použitých v příručce jsou platná a účinná k tomuto datu.

Principy 3E

Principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti jsou pravidla, která se musí aplikovat při nakládání s veřejnými prostředky. Zjednodušeně se jedná o principy, jejichž aplikace přibližuje způsob rozhodování o veřejných prostředcích způsobu, který je běžný v případě rozhodování o vlastních prostředcích.

Definice principů účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti (dohromady také jako „principy 3E“ z angl. „effectiveness, efficiency, economy“) je obsažena v ustanovení § 2 písm. m) až o) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“) a dále také v článku 33 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012. Nařízení označuje principy 3E jako zásady řádného finančního řízení. Definice principů 3E obsažené v nařízení lze označit za výstižnější než starší definice zavedené v zákoně o finanční kontrole.

Účelnost

Účelným nakládáním s veřejnými prostředky je

- takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů (§ 2 písm. o) zákona o finanční kontrole);
- když dosažené výsledky odpovídají stanovené a prokázané potřebě;
- když je potřeba jasně identifikována, tzn., že je jasně identifikován účel vynakládání veřejných prostředků, který musí být v souladu s úkoly orgánu veřejné správy;
- když je poptáváno správné zboží či správná služba;
- *„Dělání správných věcí.“*

Efektivnost

Efektivním nakládáním s veřejnými prostředky je

- takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění (§ 2 písm. n) zákona o finanční kontrole);
- když je dosažen co nejlepší vztah mezi vynaloženými prostředky a dosaženými výsledky;
- když jsou maximalizovány přínosy, které lze vynaložením veřejných prostředků dosáhnout;
- *„Dělání věcí správnou cestou.“*

Hospodárnost

Hospodárným nakládáním s veřejnými prostředky je

- takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů (§ 2 písm. m) zákona o finanční kontrole);
- když jsou zdroje dány k dispozici ve správnou dobu, v dostatečném množství, za plnění v přiměřené kvalitě s co nejvýhodnější cenou;
- tlak na minimalizaci nákladů nutných k dosažení požadovaných výsledků;
- *„Děláním věcí za správnou (rozumnou) cenu.“*

Dodržování principů 3E je vždy posuzováno jako celek, nikoliv jako jednotlivé dílčí aspekty. Optimální výsledek je dosažen pouze při uplatnění všech tří principů současně.

Při rozhodování o nakládání s veřejnými prostředky musí být:

- **přesně definovaná potřeba;**
- **stanoveny kvalitativní požadavky pro zajištění této potřeby;**
- **zvažováno více variant při rozhodování o zajištění potřeby a vyhodnocení souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti;**
- **zajištěny dostatečné a kvalitní podklady pro rozhodnutí o naložení s veřejnými prostředky (tzn. musí být zajištěn dostatek informací pro toho, kdo rozhoduje, aby byl schopen vyhodnotit, zda je realizace příjmu nebo výdaje v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti).**

K naplňování principů hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti v praxi veřejného zadávání vydalo Ministerstvo financí doporučující materiál – Metodiku veřejného nakupování.¹

Příklad aplikace principů 3E

Město, kterým protéká přesně v polovině široká řeka, identifikovalo potřebu zajistit přístup občanů z obou břehů k veřejným službám, do zaměstnání, do parků, k volnočasovým aktivitám atd. Město se rozhoduje, jakým způsobem zajistí dostupnost všech těchto potřeb všem občanům a rozhoduje se mezi 3 variantami. Předpokladem je, že město má nebo bude mít finanční prostředky na jakoukoliv variantu.

Město zvažuje 3 varianty:

- 1) **Pronájem zánovní lodi** – přivozu na dobu 10 let, veškerý servis, obsluha lodi a opravy je pokrytý paušálním nájemným (dlouhodobá smlouva se soukromým dopravcem);

---

¹ Metodický pokyn CHJ č. 3 - Metodika veřejného nakupování: Naplňování principů 3E v praxi veřejného zadávání, Zdroj: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2016/metodicky-pokyn-chj-c-3--metodika-verejn-25582>

- 2) **Nákup nové vlastní lodi** – přívozu s životností 12 let, obsluhované vyškoleným zaměstnancem města, a s nutností průběžného každoročního servisu a generální opravy po 6 letech;
- 3) **Stavba nové lávky** pro pěší a cyklisty s životností 50 let, s nutností průběžné údržby a významnější opravy každých 10 let.

Z hlediska účelnosti lze říct, že všechny 3 varianty zajistí potřebu města, a to přístup občanů z obou břehů. 3. varianta má z pohledu zajištění cíle oproti zbývajícím dvěma variantám tu výhodu, že bude splňovat potřebu občanů permanentně, kdokoliiv může kdykoliv přejít na druhou stranu. U 1. a 2. varianty budou obyvatelé závislí na jízdním řádu plaveb přívozu.

Z hlediska hospodárnosti je nezbytné nejdřív spočítat odhadované náklady na realizaci všech tří zvažovaných variant a následně je srovnat s předpokládanými přínosy jednotlivých variant i mezi sebou navzájem. Pro výpočet odhadovaných nákladů budou použita odhadovaná finanční data (např. plánované odpisy, odhadované provozní náklady apod.). U 1. varianty se spočítá pronájem na dobu 10 let. Nevýhodou u této varianty je, že ve městě a v blízkém okolí je pouze jeden soukromý dopravce a neexistuje tak zde konkurence. U 2. varianty se spočítají odpisy k lodi a předpokládané náklady na průběžný servis a generální opravu, a dále pak mzdové náklady na zaměstnance města, který bude zajišťovat službu přívozu. U 3. varianty se opět spočítají odpisy k lávce a předpokládané náklady na průběžnou údržbu a významnější opravy po 10 letech.

Stanovení kvalitativních požadavků pro zajištění potřeby města souvisí s hospodárností. Při vynaložení veřejných prostředků by měla být dodržena odpovídající kvalita plnění. Město by si u každé varianty mělo vyhodnotit její přínosy.

V případě přínosů lze vyhodnocovat například:

- **dostupnost**, tj. zda kdokoliiv může kdykoliv během roku přejít na druhou stranu
- **bezbariérovost**
- **rychlost**, tj. jak dlouho bude trvat jeden přestup přes řeku
- **kapacita**, tj. kolik obyvatel se může najednou přemístit na druhou stranu řeky
- **vytíženost**, tj. kolik obyvatel bude denně potřebovat se dostat přes řeku apod.

Vyhodnocení efektivity před rozhodnutím o variantách je na úrovni odhadů. Náklady jsou odhadované, a tím pádem je efekt také odhadovaný. Efektivnost se musí vyhodnotit následně. Je podstatné si před realizací varianty stanovit, za jakou dobu po realizaci by měla proběhnout kontrola a vyhodnocení efektivity.

Konečné rozhodnutí o realizaci výdaje zůstává v kompetenci orgánu města (rady nebo zastupitelstva) v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obcích“). Proto zaměstnanci městského úřadu (odbor investic, ekonomický odbor, správce rozpočtu) **zajistili a připravili veškeré podklady pro rozhodování** příslušného orgánu podle zákona o obcích, který by měl mít dostatek informací pro kvalifikované rozhodnutí. V podkladech pro rozhodování příslušného orgánu města bylo připraveno vyhodnocení všech tří variant v souladu s principy 3E.

Při rozhodování o nakládání s veřejnými prostředky v tomto případě bylo zajištěno následující:

- ✓ **Byla dostatečně přesně definovaná potřeba:**
  - zajistit přístup občanů z obou břehů k veřejným službám, zaměstnání, parkům, volnočasovým aktivitám.
- ✓ **Byly stanoveny všechny klíčové kvalitativní požadavky pro zajištění této potřeby:**
  - zda se chce celoroční propojení, bezbariérové, rychlé propojení, permanentní propojení, a další požadavky.
- ✓ **Bylo zvažováno více variant při rozhodování o zajištění potřeby a vyhodnocení souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti:**
  - byly stanoveny 3 varianty pro zajištění potřeby města a každá varianta byla vyhodnocena z hlediska účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.
- ✓ **Byly zajištěny dostatečné a kvalitní podklady pro rozhodnutí:**
  - zaměstnanci městského úřadu byly připraveny veškeré podklady pro rozhodování příslušného orgánu podle zákona o obcích, který měl tak dostatek kvalitních informací proto, aby mohl kvalifikovaně rozhodnout.

Kontrola naplňování principů 3E

Zákon o finanční kontrole

Každý orgán veřejné správy je zřízen proto, aby poskytoval veřejné služby. Úkoly veřejné správy jsou dány právními předpisy. Plnění úkolů je ohrožováno riziky, která mohou a nemusí nastat, ale pokud nastanou, budou mít negativní dopad na plnění úkolů daného orgánu veřejné správy. Každý orgán veřejné správy by měl mít proto nastaven fungující systém finanční kontroly, který umožňuje řídit související rizika a tím vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy (§ 25 odst. 1 písm. a) zákona o finanční kontrole). Jeho zavedení, správné nastavení, udržování a následné vyhodnocování je v odpovědnosti vedoucího orgánu veřejné správy (§ 9 a § 25 odst. 1 zákona o finanční kontrole).

Úkoly veřejné správy jsou svěřeny orgánům veřejné správy, ale samotné plnění těchto úkolů je na zaměstnancích těchto orgánů. Proto je v odpovědnosti vedoucího orgánu veřejné správy také organizační zajištění, řízení a zajištění přiměřenosti a účinnosti finanční kontroly (§ 5 zákona o finanční kontrole), a to s ohledem na hlavní cíle finanční kontroly (§ 4 zákona o finanční kontrole) tak, aby plnění úkolů a cílů orgánů veřejné správy bylo **v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti**.

Vedoucí orgánu veřejné správy ve vnitřním předpisu vymezí práva a povinnosti zaměstnanců, kteří řídí a kontrolují veřejné finance, zavede řízení rizik, řízení souladu s právními, technickými a vnitřními předpisy, nastaví procesy řídicí kontroly v orgánu veřejné správy, a ve vnitřním předpisu také upraví ověřování a schvalování majetkových operací. Výdaje na zavedení těchto řídicích a kontrolních mechanismů v orgánu veřejné správy nesmí být z dlouhodobého hlediska vyšší než výdaje, které jsou nezbytné k zajištění řádného plnění úkolů příslušného orgánu veřejné správy (přiměřené a účinné zavedení finanční kontroly).

§ 4 odst. 1 písm. b) a d)

§ 4 Hlavní cíle finanční kontroly

- (1) Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat
  - b) zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nevhodným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,
(...)
  - d) hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy.

Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) zákona o finanční kontrole stanoví, že jedním z hlavních cílů finanční kontroly je zajistit ochranu veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, nevhodným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností. Zároveň však zákon o finanční kontrole stanovuje v ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) další cíl, a tím je hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy. Tento cíl nelze sledovat jen při realizaci konkrétních příjmových nebo výdajových operací, ale je nezbytné, aby tento cíl byl sledován i při nastavení celého systému finanční kontroly, zejména vnitřního kontrolního systému.

Je na vedoucím orgánu veřejné správy, aby vyhodnotil zákonem požadovanou přiměřenost nastavení vnitřního kontrolního systému. Z principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti mimo jiné vyplývá, že náklady na zavedení vnitřního kontrolního systému nemají být vyšší než přínosy z nich plynoucí.

§ 9 odst. 3

§ 9 Působnost územních samosprávných celků

- (3) Územní samosprávné celky jsou povinny vytvořit systém finanční kontroly podle tohoto zákona, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Současně zajistí prověřování přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení.

V ustanovení § 9 odst. 3 je stanovena povinnost územních samosprávných celků vytvořit systém finanční kontroly, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti, a který vede k nakládání s veřejnými prostředky v souladu s principy účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti. Územní samosprávný celek pak musí prověřovat a pravidelně vyhodnocovat přiměřenost a účinnost nastavení systému finanční kontroly nejen u sebe, ale také u svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Nástrojem pro takové prověřování a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti je veřejnosprávní kontrola. Územní samosprávné celky vykonávají kontrolu přiměřenosti a účinnosti systému finanční kontroly u sebe i u svých příspěvkových organizací v samostatné působnosti.

Zákony o územních samosprávných celcích (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze) přímo odkazují na zajištění finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole. Působnost územních samosprávných celků k veřejnosprávní kontrole je upravena v ustanovení § 9 zákona o finanční kontrole a v ustanovení § 15 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, podle kterých jsou územní samosprávné celky povinny provádět kontrolu hospodaření u jimi zřizovaných příspěvkových organizací. Organizační složky územního samosprávného celku nejsou právnickou osobou s vlastní subjektivitou, proto je jejich kontrola zahrnuta ve vnitřním kontrolním systému územního samosprávného celku.

Ze zákona o finanční kontrole tedy vyplývá, že se jedná o systém jako celek, nikoliv o oddělené systémy. Z pohledu územního samosprávného celku se tedy bude jednat o systém sledující zásady účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti komplexně, nikoliv odděleně za jednotlivé výše jmenované subjekty.

Zákon o finanční kontrole nestanoví, jak často má zřizovatel provádět veřejnosprávní kontrolu. Proces výkonu veřejnosprávní kontroly na místě (i proces tzv. distanční kontroly) se řídí kontrolním řádem, který stanoví, že kontrola má být primárně vykonávána na základě plánu. Při sestavování plánu veřejnosprávních kontrol musí orgán veřejné správy vycházet zejména z cílů finanční kontroly (§ 4 zákona o finanční kontrole), tedy je potřeba kontroly plánovat a organizovat s ohledem na výskyt rizik u příspěvkových organizací a zásady účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Pokud územní samosprávný celek (zřizovatel) tímto způsobem vyhodnotí, že každoroční veřejnosprávní kontrola není účelná, hospodárná a efektivní, protože neodráží míru rizik souvisejících s hospodařením s veřejnými prostředky svěřenými příslušným příspěvkovým organizacím, není nutné každoročně provádět veřejnosprávní kontrolu.

§ 9a odst. 3

§ 9a Působnost dobrovolných svazků obcí

- (3) Dobrovolné svazky obcí jsou povinny vytvořit systém finanční kontroly podle tohoto zákona, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření jimi zřízených příspěvkových organizací. Současně zajistí prověření přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení.

V ustanovení § 9a odst. 3 je stanovena povinnost dobrovolných svazků obcí vytvořit systém finanční kontroly, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření příspěvkových organizací ve své působnosti, a který vede k nakládání s veřejnými prostředky v souladu s principy účelnosti, efektivnosti a hospodárnosti. Dobrovolný svazek obcí pak musí prověřovat a pravidelně vyhodnocovat přiměřenost a účinnost nastavení systému finanční kontroly nejen u sebe, ale také u příspěvkových organizací ve své působnosti. Nástrojem pro takové prověřování a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti u příspěvkových organizací je veřejnosprávní kontrola.

Působnost dobrovolných svazků obcí k veřejnosprávní kontrole je upravena v ustanovení § 9a zákona o finanční kontrole a v ustanovení § 15 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, podle kterých jsou dobrovolné svazky obcí povinny provádět kontrolu hospodaření u jimi zřizovaných příspěvkových organizací nebo založených právnických osob. Ze zákona o finanční kontrole tedy vyplývá, že se jedná o systém jako celek, nikoliv o oddělené systémy. Z pohledu dobrovolného svazku obcí se tedy bude jednat o systém sledující zásady účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti komplexně, nikoliv odděleně za jednotlivé výše jmenované subjekty.

Zákon o finanční kontrole nestanoví, jak často má zřizovatel (tj. v tomto případě svazek) provádět veřejnosprávní kontrolu. Proces výkonu veřejnosprávní kontroly na místě (i distanční) se řídí kontrolním řádem, který stanoví, že kontrola má být primárně vykonávána na základě plánu. Při sestavování plánu veřejnosprávních kontrol musí orgán veřejné správy vycházet zejména z cílů finanční kontroly (§ 4 zákona o finanční kontrole), tedy je potřeba kontroly plánovat a organizovat s ohledem na výskyt rizik u příspěvkových organizací a zásady účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti. Pokud dobrovolný svazek obcí (zřizovatel) tímto způsobem vyhodnotí, že každoroční veřejnosprávní kontrola není účelná, hospodárná a efektivní, protože neodráží míru rizik souvisejících s hospodařením s veřejnými prostředky svěřenými příslušným příspěvkovým organizacím, není nutné každoročně provádět veřejnosprávní kontrolu na místě.

§ 11 odst. 4 písm. b)

§ 11 Společná ustanovení k působnosti kontrolních orgánů

- (4) Při veřejnosprávní kontrole vykonávané následně po vyúčtování operací kontrolní orgány prověřují, zkoumají a vyhodnocují u vybraného vzorku těchto operací zejména, zda
- (...)
- b) přezkoumávané operace jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími přijatými v rámci řízení a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,

Následnou veřejnosprávní kontrolu vykonává územní samosprávný celek a dobrovolný svazek obcí u příspěvkových organizací ve své působnosti a u žadatelů/příjemců veřejné finanční podpory. Veřejnou finanční podporou se rozumí zejména dotace, příspěvky, návratné finanční výpomoci a další prostředky poskytnuté z rozpočtu územního samosprávného celku nebo dobrovolného svazku obcí.

Územní samosprávný celek a dobrovolný svazek obcí provádí následnou veřejnosprávní kontrolu po vyúčtování operací, přičemž tato kontrola může být provedena na vzorku operací, na kterém se prověří skutečnosti rozhodné pro hospodaření s veřejnými prostředky při zajišťování úkolů a schválených záměrů a cílů kontrolované příspěvkové organizace či příjemce veřejné finanční podpory.

V rámci následné veřejnosprávní kontroly prověřuje územní samosprávný celek nebo dobrovolný svazek obcí u příspěvkových organizací ve své působnosti či u příjemců jím poskytované veřejné finanční podpory jakékoliv skutečnosti související s hospodařením s veřejnými prostředky u již provedených operací a provádí vyhodnocení souladu těchto skutečností s principy hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. Cílem této kontroly je především zajištění efektivnějšího nakládání s veřejnými prostředky v budoucnu.

Následnou veřejnosprávní kontrolou se provádí ověření:

- souladu údajů o hospodaření s veřejnými prostředky s rozhodnými skutečnostmi pro uskutečnění příjmů a výdajů a nakládání s veřejnými prostředky;
- přijímání a plnění opatření k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizik;
- správnosti operací z hlediska jejich souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, projekty a programy, smlouvami nebo jinými rozhodnutími;
- **souladu uskutečněných operací s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.**

§ 26 odst. 1 písm. a), odst. 3, 4 a 7

§ 26 Předběžná kontrola

- (1) Uvnitř orgánu veřejné správy zajišťují předběžnou kontrolu plánovaných a připravovaných operací
  - a) vedoucí tohoto orgánu nebo vedoucí zaměstnanci jím pověřeni k nakládání s veřejnými prostředky orgánu veřejné správy jako příkazci operací,(...)
- (3) Sloučení funkcí podle odstavce 1 písm. b) a c) je možné v případech, kdy je to odůvodněno malou pravděpodobností výskytu nepřiměřených rizik pro hospodaření s veřejnými prostředky, zejména v návaznosti na povahu činnosti orgánu veřejné správy, stanovené úkoly, stupeň obtížnosti finančního řízení, strukturu a počet zaměstnanců.
- (4) Pro zaměření předběžné kontroly se použije obdobně ustanovení § 11 odst. 1 a pro její výkon se uplatní zejména kontrolní postupy podle § 6 odst. 2 písm. a).
(...)
- (7) U obcí, krajů, hlavního města Prahy, městských částí hlavního města Prahy, městských obvodů a části statutárního města může být příkazcem operace člen zastupitelstva.

V systému finanční kontroly je řídicí kontrola zařazena do vnitřního kontrolního systému. Řídicí kontrola je řídicí a kontrolní mechanismus, jehož cílem je snížení nebo případné vyloučení rizik, která ohrožují plnění úkolů orgánu veřejné správy a účelné, hospodárné a efektivní nakládání s veřejnými prostředky. Správné nastavení řídicí kontroly je základním předpokladem pro naplnění hlavních cílů finanční kontroly (§ 4 zákona o finanční kontrole). Konkrétní požadavky na rozsah ověření jsou upraveny v ustanovení § 10 až 14 prováděcí vyhlášky k finanční

kontrole². Řídící kontrola probíhá od přípravy realizace finanční (peněžní) operace až po konečné prověření po jejím uskutečnění. Podle fáze realizace dané finanční operace se rozlišuje předběžná, průběžná a následná řídicí kontrola.

Předběžná řídicí kontrola probíhá v rámci přípravy finanční operace, tj. před uskutečněním příjmu nebo výdaje (§ 26 zákona o finanční kontrole). Příjmové a výdajové operace se považují z hlediska finanční kontroly za nejrizikovější operace, protože se jedná o finanční (peněžní) operace při nakládání s veřejnými prostředky, a proto jsou tyto procesy podrobně upraveny v zákoně o finanční kontrole a jeho prováděcí vyhlášce.

Smyslem předběžné kontroly je ověřit, zda připravovaný výdaj nebo příjem je nezbytný z hlediska plnění cílů orgánu veřejné správy, je účelný, hospodárný, efektivní, je v souladu s právními předpisy a jsou-li řízena s ním související rizika. Klíčovou roli sehrává funkce příkazce operace, který odpovídá za věcné ověření operací a tudíž i zhodnocení, zda daný výdaj nebo příjem je účelný, hospodárný a efektivní. Součástí předběžné řídicí kontroly u výdajů je i ověření rozpočtových rizik a ověření, zda připravovaná operace je v souladu se schválenými veřejnými výdaji, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky.

V rámci předběžné řídicí kontroly jsou předkládány podklady pro osoby, které rozhodují o nakládání s veřejnými prostředky, k tomu, aby mohly kvalifikovaně vyhodnotit soulad připravované operace s výše uvedenými požadavky. Příkazce operace odpovídá za to, že operace je podložena věcně správnými a úplnými podklady, že existuje auditní stopa k vyhodnocení principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti a ke stanovení rizik souvisejících s danou operací (např. posouzení jednotlivých variant naplnění potřeby, průzkumy trhu apod.).

Vedoucí orgánu veřejné správy je v rámci své odpovědnosti povinen v tomto orgánu zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém, který zajistí, aby o všech operacích a kontrolách byl proveden záznam a vedena příslušná dokumentace (§ 25 odst. 2 písm. c) zákona o finanční kontrole). To znamená, že při rozhodování o nakládání s veřejnými prostředky musí být pořizovány a uchovávány dokumenty a záznamy související s rozhodnutím o příjmové nebo výdajové operaci, včetně účetních záznamů, ze kterých lze rekonstruovat posloupnost při uskutečňování operace a operaci ověřit, tzv. **auditní stopa**. Na základě auditní stopy, kterou kontrolovaná osoba (např. územní samosprávný celek) na žádost kontrolního orgánu předloží, by měl kontrolní orgán (např. přezkoumávající orgán nebo auditor) dojít ke stejným závěrům jako kontrolovaná osoba.

Schvalování majetkových operací, tj. operací, jejichž předmětem je dispozice s majetkem, při nichž nedochází k příjmu ani výdaji z veřejného rozpočtu, není součástí výkonu řídicí kontroly. To ovšem neznamená, že tyto operace nejsou kontrolovány. Majetkové operace podléhají předběžné, průběžné a následné kontrole, i když zákon o finanční kontrole neupravuje podrobnosti schvalovacího a kontrolního procesu. Konkrétní nastavení je ponecháno na jednotlivých orgánech veřejné správy. Tedy v rámci řádného nastavení

---

² Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

vnitřního kontrolního systému je vhodné, aby byly vnitřním předpisem stanoveny podmínky schvalování těchto operací. V rámci schvalování těchto majetkových operací musí být mimo jiné posouzeno, zda taková dispozice s majetkem orgánu veřejné správy je v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti (plní stanovenou potřebu, nebude vytvářet neodůvodněné náklady apod.).

§ 27 odst. 3

§ 27 Průběžná a následná kontrola

- (3) Zjistí-li osoby uvedené v odstavci 1 při výkonu průběžné a následné kontroly, že s veřejnými prostředky je nakládáno neekonomicky, neefektivně a neúčelně nebo v rozporu s právními předpisy, oznámí své zjištění písemně vedoucímu orgánu veřejné správy, který je povinen přijmout opatření k nápravě zjištěných nedostatků a opatření k zabezpečení řádného výkonu této kontroly.

Územní samosprávný celek a dobrovolný svazek obcí musí kromě schvalovacích procesů předběžné řídicí kontroly provádět také průběžnou a následnou řídicí kontrolu. Průběžná kontrola je nástrojem pro vyhodnocování principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti, a to především tam, kde je zapotřebí průběžně sledovat a vyhodnocovat danou operaci, tj. zejména u operací, které trvají delší dobu (víceleté závazky) nebo u operací, kde je časový úsek mezi vznikem nároku na příjem nebo vznikem závazku a uskutečněním příjmu nebo výdaje delší. Např. obec, která má již několik let uzavřenou pojistnou smlouvu, tak by v rámci průběžné kontroly měla vyhodnotit, zda stále trvá potřeba, zda jsou nastavené podmínky stále pro obec výhodné, apod.).

Následná řídicí kontrola je nástrojem pro vyhodnocení principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti u již provedených operací (zpětně) a slouží pro předcházení identifikovaných pochybení a ke zdokonalování systému.

Pro zaměření průběžné a následné řídicí kontroly se použijí obdobně ustanovení § 11 odst. 3 a 4 zákona o finanční kontrole a ustanovení prováděcí vyhlášky k revizním postupům (§ 24 až 26), kdy se průběžnou a následnou řídicí kontrolou provádí mimo jiné **také ověření souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti**.

Pokud pověřený zaměstnanec zjistí při výkonu průběžné nebo následné kontroly, že hospodaření s veřejnými prostředky není v souladu se zákonem nebo s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti, oznámí své zjištění vedoucímu orgánu veřejné správy. Průběžná a následná řídicí kontrola uvnitř orgánu veřejné správy musí probíhat takovým způsobem, který povede k přijetí nápravného opatření v případě zjištění o neekonomickém, neefektivním či neúčelném vynakládání veřejných prostředků.

§ 28 odst. 2 písm. d) a odst. 4 písm. c)

§ 28 Funkční nezávislost interního auditu

- (2) Interní audit je nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy, které zjišťuje, zda
- (...)
- d) provozní a finanční kritéria podle § 4 jsou plněna,
- (...)
- (4) Interní audit zahrnuje zejména
- (...)

- c) audity výkonu, které zkoumají výběrovým způsobem hospodárnost, efektivnost a účelnost operací i přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému.

Interní audit zahrnuje audit výkonu, který se týká přezkoumávání a hodnocení účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti jednotlivých příjmových, výdajových i majetkových operací. Interní audit prověřuje, zda uskutečněné operace jsou v souladu s principy 3E a zda jsou řádně podloženy auditní stopou.

Interní audit dále v rámci auditu výkonu prověřuje, zda nastavení pravidel a procesů vnitřního kontrolního systému je účelné, hospodárné a efektivní. Prověřuje, zda nastavená pravidla a procesy přispívají k plnění úkolů a cílů orgánu veřejné správy a jsou nastavena vhodným způsobem (přiměřeně) tak, aby napomáhala k plnění provozních a finančních kritérií v souladu s principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.

Interní audit je službou vedení orgánu veřejné správy, která poskytuje nezávislý pohled na fungování orgánu veřejné správy a upozorňuje na slabá místa nastavení systému finanční kontroly daného orgánu veřejné správy. Interní audit ověřuje, zda jsou naplňovány předpoklady pro hospodárný, účelný a efektivní výkon veřejné správy a jeho přidanou hodnotou by měla být doporučení ke zdokonalování tohoto systému.

Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků

Vedle kvality procesu výkonu přezkoumávání hospodaření je kladen vysoký důraz na to, aby výsledkem přezkoumávání **bylo ujištění, že územní samosprávný celek hospodařil v souladu s principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti definovanými v zákoně o finanční kontrole**. Tato skutečnost vyplývá z vymezení předmětu a hlediska přezkoumávání hospodaření v zákoně č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přezkoumávání hospodaření“).

Zákon o přezkoumávání hospodaření v ustanovení § 2 jako předmět přezkoumání mj. uvádí „*plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků*“ a „*finanční operace a hospodaření s majetkem*“, a zároveň v ustanovení § 3 stanovuje jako hledisko přezkoumávání „*dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy*“. Hledisko souladu s právními předpisy (hledisko legality) vytváří provazbu také na zákon o finanční kontrole. Zákon o finanční kontrole přitom v ustanovení § 25 stanoví povinnost vedoucího orgánu veřejné správy zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém, který vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy a povinnost zajistit hospodárné, efektivní a účelné využívání veřejných prostředků v souladu se zásadami spolehlivého řízení.

Příloha: 3E v ostatních právních předpisech

Zákon o obcích

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Ustanovení	3E v ustanovení
§ 2 odst. 2	<p>§ 2 Postavení obce</p> <p>(2) Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.</p> <hr/> <p><i>Povinnost pečovat o všestranný rozvoj a o potřeby občanů vymezuje cíle obce, a tedy i účel, za kterým má obec vynakládat své prostředky. Vymezení cílů je zde velmi obecné, nicméně nezbytné, jako základ pro následné dodržování a vyhodnocování účelnosti vynakládání veřejných prostředků.</i></p> <p><i>Povinnost chránit při plnění úkolů obce veřejný zájem také inklinuje k plnění principů 3E. Jak vyplývá z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/94, který říká, že při kolizi základních práv je možné upřednostňovat „veřejný zájem“ pouze v případě, je-li tento veřejný zájem vhodný, potřebný a závažný.</i></p> <p><i>„Vhodnost“ je v nálezu definována ve vazbě na dosažení daného cíle, má zde tedy funkci obdobnou účelnosti dle zákona o finanční kontrole. Institut omezující určité právo je dle nálezu považován za vhodný, pokud „umožňuje dosáhnout sledovaného cíle, kterým je ochrana jiného práva“.</i></p> <p><i>„Potřebnost“ je v nálezu definována ve vztahu se způsobem, kterým má být daného cíle dosaženo, plní tedy obdobnou funkci, jako efektivnost definovaná v zákoně o finanční kontrole. Institut omezující určité právo je dle nálezu považován za potřebný, pokud „není možné daného cíle dosáhnout jiným způsobem, který by neomezoval určité základní právo“.</i></p> <p><i>„Závažnost“ je poté v nálezu definována jako potřebnost/relevantnost daného institutu. Klade tedy otázku, zda je situace způsobující kolizi základních práv natolik závažná, že je pro ochranu určitého základního práva nutné užít institut omezující základní právo jiné.</i></p>
§ 38 odst. 1, 2, 6 a 7	<p>§ 38 Hospodaření obce</p> <p>(1) Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Porušením povinností stanovených ve větě první a druhé není takové nakládání s majetkem obce, které sleduje jiný důležitý zájem obce, který je řádně odůvodněn. Obec vede účetnictví podle zákona o účetnictví.</p> <p>(2) Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy, pokud tento zákon nestanoví jinak.</p> <p>(...)</p> <p>(6) Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.</p> <p>(7) Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.</p> <hr/> <p><i>Účelné a hospodárné využívání majetku obce je jednou ze základních povinností obce. Péče o majetek a jeho rozvoj (odst. 1) a ochrana tohoto majetku (odst. 2 a 6) dále vedou k jeho efektivnímu využívání. Řádná péče o majetek a ochrana majetku vedou ke snižování rychlosti jeho opotřebování, a tedy i k lepším užitným vlastnostem po dobu jeho užívání.</i></p> <p><i>Ministerstvo vnitra ve svém metodickém doporučení 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016) udává, že pro uplatnění výše zmíněné povinnosti má obec zamýšlenou dispozici hodnotit z hlediska její „přínosnosti“ („výhodnosti“), přičemž hodnocení sestává ze dvou, případně ze tří následujících kroků:</i></p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Majetková dispozice je posuzována z hlediska jejího materiálního (ekonomického/hospodářského) přínosu, který obec z této dispozice získává, tedy zjednodušeně řečeno hodnotou získávaného protiplnění. Toto hledisko zákon dokonce výslovně stanoví § 39 odst. 2 ve vztahu k úplatným převodům majetku v podobě (byť nikoli bezvýjimečného) příkazu nepřevádět majetek za cenu nižší než je cena obvyklá, platí však na základě § 38 odst. 1 zákona o obcích pro jakoukoli dispozici, např. i pro pronájem, pacht apod. Jestliže je dispozice pro obec ekonomicky výhodná, např. dojde k prodeji nejvyšší nabídce, lze mít za to, že dotčená povinnost nebyla porušena.</i> 2. <i>To však neznamená, že by obec nemohla disponovat svým majetkem z ekonomického hlediska „méně výhodně“. Neméně důležitým kritériem po samotné ceně (ekonomické hodnotě) je zákonem předvídané plnění úkolů obce a dosahování jejích zájmů. Jinak řečeno, obec může disponovat majetkem i ekonomicky méně výhodně, je-li taková dispozice obhajitelná „důvody hodnými zvláštního zřetele“. Příkladem může být pronájem za nižší než v místě obvyklé nájemné, pokud se nájemce zaváže provozovat v pronajatém prostoru prodejnu potravin namísto herny. Tyto „mimoekonomické“ důvody musejí však být reálně dány, obec s nimi musí „počítat“ již při rozhodování o uzavření smlouvy. Nelze tedy odůvodnit dosažení méně výhodného protiplnění zjevně nesmyslnými důvody nebo postupovat zcela libovolně a uzavírat méně výhodné smlouvy bez jakéhokoli zdůvodnění. Jsou-li jednotlivé nabídky srovnatelné a odlišuje je pouze hodnota nabídnutého protiplnění, musí obec postupovat s péčí řádného hospodáře a zvolit nabídku, z níž získá plnění nejvyšší.</i> 3. <i>Tam, kde obec zvolí z možných řešení to, které je ekonomicky méně výhodné, musí hodnotit nejen existenci legitimního důvodu pro takový výběr, ale musí se zabývat i tím, zda obcí sledovaný cíl je vybraným řešením splnitelný, resp. zda identického cíle nelze dosáhnout jiným, ekonomicky výrazně šetrnějším řešením.</i> <ol style="list-style-type: none"> a. <i>Pokud se jednalo o jediný způsob dosažení daného cíle, má se obec zabírat otázkou, zda „Je ekonomická ztráta ve zcela zjevném nepoměru k mimoekonomické přínosnosti dosaženého cíle?“ V případě kladné odpovědi bylo ustanovení § 38 odst. 1 porušeno, v případě záporné odpovědi nebylo porušeno.</i> b. <i>Pokud existovalo více možností dosažení daného cíle, má se obec zabírat otázkou, zda „Bylo zvoleno řešení, které vede k dosažení zamýšleného cíle při co nejmenších nákladech (které je „ekonomicky nejvýhodnější?“ V případě kladné odpovědi bylo ustanovení § 38 odst. 1 porušeno, v případě záporné odpovědi nebylo porušeno.</i>
<p>§ 39 odst. 2</p>	<p>§ 39 Hospodaření obce</p> <p>(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.</p> <hr/> <p><i>Pravidlo uvedené v § 39 odst. 2 je již implicitně přítomno v obecném § 38 odst. 1 zákona o obcích a představuje pouze bližší konkretizaci tohoto ustanovení.</i></p> <p><i>Povinnost zdůvodnit možné odchylky od obvyklých cen vede k hospodárné správě majetku, jelikož obec takto nemůže bezdůvodně prodat svůj majetek za cenu nižší, než obvyklou.</i></p> <p><i>Důvody pro odchylku budou obecně dány buď tehdy, jestliže prodej majetku za cenu obvyklou v konkrétním případě není možný, nebo tehdy, jestliže s ohledem na povinnost obce pečovat o všestranný rozvoj a o potřeby svých občanů a s ohledem na její povinnost pečovat o rozvoj a zachování obecního majetku nebude obec převodem za nižší cenu poškozena, tj. jestliže prodej za nižší než obvyklou cenu přinese obci jiné výhody (např. narovnání právních vztahů z minulosti, zamezení sousedským sporům).</i></p> <p><i>Samotnou obvyklou cenu pak Ministerstvo vnitra ve svém metodickém doporučení 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016) doporučuje stanovit podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, popř. jinými vhodnými způsoby, např. srovnáním nabídek více realitních kanceláří na podobné nemovitosti, cenovou mapou apod.</i></p> <p><i>Zdůvodnitelnost odchylky poté musí mít dva aspekty, odchylka musí být odůvodnitelná (tj., musí být založena na legitimních, objektivních důvodech) a současně musejí být tyto důvody prokazatelným způsobem zaznamenány.</i></p>

<p>§ 76 odst. 1, 4 a 5</p>	<p>§ 76 Zastupitelstvo obce</p> <p>(1) Členovi zastupitelstva obce může obec poskytnout mimořádnou odměnu za splnění mimořádných nebo zvláště významných úkolů obce. (...)</p> <p>(4) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být uveden jako samostatný bod navrženého programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce.</p> <p>(5) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva obce musí být odůvodněn a projednán jako samostatný bod programu jednání zastupitelstva obce. Důvod poskytnutí mimořádné odměny musí být uveden v usnesení zastupitelstva obce, kterým byla mimořádná odměna poskytnuta.</p> <hr/> <p><i>Povinnost odůvodnění a projednání mimořádných odměn pro členy zastupitelstva obce vede k hospodárnosti. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit.</i></p> <p><i>Ministerstvo vnitra ve svém metodickém doporučení 5.5 – „Odměňování a ostatní související nároky a peněžité plnění členů zastupitelstva obce“ (ze dne 1. 1. 2019) uvádí, že „mimořádná odměna musí být odůvodněna splněním konkrétního mimořádného nebo zvláště významného úkolu obce, který je uveden v usnesení zastupitelstva obce, kterým byla mimořádná odměna schválena“, mimořádná odměna tedy musí být vynaložena účelově v závislosti na plnění konkrétního úkolu.</i></p>
<p>§ 84 odst. 2, písm. a), b), n), o), u) a v)</p>	<p>§ 84 Pravomoc zastupitelstva obce</p> <p>(2) Zastupitelstvu obce je vyhrazeno</p> <ul style="list-style-type: none"> a) schvalovat program rozvoje obce, b) schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni, (...) n) stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce, o) stanovit paušální částku náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce podle § 71 odst. 3, rozhodovat o mimořádných odměnách podle § 76, o plněních pro členy zastupitelstva obce podle § 80 a o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou uvolněným členům zastupitelstva obce podle § 81a odst. 6, (...) u) stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce, v) rozhodovat o peněžítých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů výborů, komisí a zvláštních orgánů obce, <hr/> <p><i>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce zastupitele s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu k obci a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí zastupitelstva uvedených v odst. 2 možno vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování principů 3E, jelikož člen voleného orgánu (zastupitelstva) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře Ministerstvo vnitra ve svém metodickém doporučení 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016) uvádí, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</i></p> <p><i>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování zastupitele o jakékoliv dispozici s majetkem obce.</i></p> <p><i>Odměna poskytovaná uvolněným zastupitelům je obligatorní, zatímco odměna poskytovaná neuvolněným zastupitelům podle odst. 2 písm. n) je v zásadě fakultativní. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit.</i></p>

<p>§ 85</p>	<p>§ 85 Pravomoc zastupitelstva obce</p> <p>Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto právních jednáních:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) nabytí a převod hmotných nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce, b) poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce, c) poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí, d) uzavření smlouvy o společnosti a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o společnosti, jejíž je obec společníkem, e) peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob, f) vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 20 000 Kč, g) zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč, h) dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců, i) postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč, j) uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky, o převzetí dluhu, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o společnosti, k) zastavení nemovitých věcí, l) vydání komunálních dluhopisů, m) nabytí a převod práva stavby a smluvní zřízení práva stavby k pozemku ve vlastnictví obce, n) zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví obce nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby obcí v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku nebo jiným obdobným způsobem; tuto pravomoc může zastupitelstvo obce zcela nebo zčásti svěřit radě obce nebo starostovi. <hr/> <p><i>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce zastupitele s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu k obci a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. Ministerstvo vnitra ve svém metodickém doporučení 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016) uvádí, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku“. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</i></p> <p><i>V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je většinu pravomocí zastupitelstva uvedených v § 85 možno vnímat, jako pravomoci vedoucí k naplňování principů 3E. Písm. b) až i) navíc do možných rozhodovacích procesů zahrnují zásadu přiměřenosti, která vede k efektivnosti a hospodárnosti vynakládání finančních zdrojů (tj. stanoveny hodnoty u některých majetkových operací, které mají být zastupitelstvem schvalovány, snížení administrativní zátěže).</i></p> <p><i>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování zastupitele o jakémkoliv dispozici s majetkem obce.</i></p>
<p>§ 102 odst. 2 písm. a), i), j) a k)</p>	<p>§ 102 Rada obce</p> <p>(2) Radě obce je vyhrazeno</p> <ol style="list-style-type: none"> a) zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce, (...) i) kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce, j) stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce, k) přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi, <hr/> <p><i>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce radního s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu k obci a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je většinu pravomocí rady obce uvedených v odst. 2 možno vnímat,</i></p>

	<p>jako pravomoci vedoucí k naplňování principů 3E. Ministerstvo vnitra ve svém metodickém doporučení 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016) uvádí, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</p> <p><i>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování zastupitele, resp. radního o jakékoliv dispozici s majetkem obce.</i></p>
--	--

Zákon o hlavním městě Praze

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Ustanovení	3E v ustanovení
§ 2 odst. 2	<p>§ 2 Postavení hlavního města Prahy a městských částí</p> <p>(2) Hlavní město Praha a městské části pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech (dále jen "veřejný zájem").</p> <hr/> <p><i>Povinnost pečovat o všestranný rozvoj a o potřeby občanů vymezuje cíle hlavního města Prahy a městských částí, a tedy i účel, za kterým mají hlavní město Praha a městské části vynakládat své prostředky. Vymezení cílů je zde velmi obecné, nicméně nezbytné, jako základ pro následné dodržování a vyhodnocování účelnosti vynakládání veřejných prostředků.</i></p> <p><i>Povinnost chránit při plnění úkolů hlavního města Prahy a městských částí veřejný zájem také inklinuje k plnění principů 3E. Jak vyplývá z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/94, který říká, že při kolizi základních práv je možné upřednostňovat „veřejný zájem“ pouze v případě, je-li tento veřejný zájem vhodný, potřebný a závažný.</i></p> <p><i>„Vhodnost“ je v nálezu definována ve vazbě na dosažení daného cíle, má zde tedy funkci obdobnou účelnosti dle zákona o finanční kontrole. Institut omezující určité právo je dle nálezu považován za vhodný, pokud „umožňuje dosáhnout sledovaného cíle, kterým je ochrana jiného práva“.</i></p> <p><i>„Potřebnost“ je v nálezu definována ve vztahu se způsobem, kterým má být daného cíle dosaženo, plní tedy obdobnou funkci, jako efektivnost definovaná v zákoně o finanční kontrole. Institut omezující určité právo je dle nálezu považován za potřebný, pokud „není možné daného cíle dosáhnout jiným způsobem, který by neomezoval určité základní právo“.</i></p> <p><i>„Závažnost“ je poté v nálezu definována jako potřebnost/relevantnost daného institutu. Klade tedy otázku, zda je situace způsobující kolizi základních práv natolik závažná, že je pro ochranu určitého základního práva nutné užít institut omezující základní právo jiné.</i></p>
§ 35 odst. 1, 2, 3 a 4	<p>§ 35 Hospodaření hlavního města Prahy a městských částí</p> <p>(1) Majetek hlavního města Prahy musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Porušením povinností stanovených ve větě první není takové nakládání s majetkem hlavního města Prahy, které sleduje jiný důležitý zájem hlavního města Prahy, který je řádně odůvodněn. Hlavní město Praha je povinno pečovat o svůj majetek, kontrolovat hospodaření s tímto majetkem a vést účetnictví podle zákona o účetnictví.</p> <p>(2) Majetek hlavního města Prahy musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem hlavní město Praha naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy, pokud tento zákon nestanoví jinak.</p> <p>(3) Hlavní město Praha a městské části jsou povinny chránit majetek hlavního města Prahy před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.</p>

- (4) Hlavní město Praha a městské části jsou povinny trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z těchto závazků vyplývajících.

Účelné a hospodárné využívání majetku hl. města Prahy je jednou ze základních povinností hl. města Prahy. Péče o majetek a jeho rozvoj (odst. 1) a ochrana tohoto majetku (odst. 2 a 3) dále vedou k jeho **efektivnímu** využívání. Řádná péče o majetek a ochrana majetku vedou ke snižování rychlosti jeho opotřebování, a tedy i k lepším užitným vlastnostem po dobu jeho užívání.

Citovaná ustanovení § 35 zákona o hlavním městě Praze jsou obdobou ustanovení § 38 zákona o obcích, můžeme tedy i zde v otázce provazby na **principy 3E** obdobně aplikovat postup uvedený v metodickém doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), který udává, že pro uplatnění výše zmíněné povinnosti má obec zamýšlenou dispozici hodnotit z hlediska její „**přínosnosti**“ („**výhodnosti**“), přičemž hodnocení sestává ze dvou, případně ze tří následujících kroků:

1. Majetková dispozice je posuzována z hlediska jejího **materiálního (ekonomického/hospodářského) přínosu**, který obec z této dispozice získává, tedy zjednodušeně řečeno hodnotou získávaného protiplnění. Toto hledisko zákon dokonce výslovně stanoví ve svém § 39 odst. 2 ve vztahu k úplatným převodům majetku v podobě (byť nikoli bezvýjimečného) příkazu nepřevádět majetek za cenu nižší než je cena obvyklá, platí však na základě § 38 odst. 1 zákona o obcích pro jakoukoli dispozici, např. i pro pronájem, pacht apod. Jestliže je dispozice pro obec ekonomicky výhodná, např. dojde k prodeji nejvyšší nabídce, lze mít za to, že dotčená povinnost nebyla porušena.
2. To však neznamená, že by obec nemohla disponovat svým majetkem z ekonomického hlediska „méně výhodně“. Neméně důležitým kritériem po samotné ceně (ekonomické hodnotě) je zákonem předvídané plnění úkolů obce a dosahování jejích zájmů. Jinak řečeno, obec může disponovat majetkem i ekonomicky méně výhodně, je-li taková dispozice obhajitelná „**důvody hodnými zvláštního zřetele**“. Příkladem může být pronájem za nižší než v místě obvyklé nájemné, pokud se nájemce zaváže provozovat v pronajatém prostoru prodejnu potravin namísto herny. Tyto „mimoekonomické“ důvody musejí však být reálně dány, obec s nimi musí „počítat“ již při rozhodování o uzavření smlouvy. Nelze tedy odůvodnit dosažení méně výhodného protiplnění zjevně nesmyslnými důvody nebo postupovat zcela libovolně a uzavírat méně výhodné smlouvy bez jakéhokoli zdůvodnění. Jsou-li jednotlivé nabídky srovnatelné a odlišuje je pouze hodnota nabídnutého protiplnění, musí obec postupovat s péčí řádného hospodáře a zvolit nabídku, z níž získá plnění nejvyšší.
3. Tam, kde obec zvolí z možných řešení to, které je ekonomicky méně výhodné, musí hodnotit nejen existenci legitimního důvodu pro takový výběr, ale musí se zabývat i tím, zda obcí **sledovaný cíl** je vybraným řešením **splnitelný**, resp. zda identického cíle nelze dosáhnout jiným, ekonomicky výrazně šetrnějším řešením.
  - a. Pokud se jednalo o jediný způsob dosažení daného cíle, má se obec zabírat otázkou, zda „Je ekonomická ztráta ve zcela zjevném nepoměru k mimoekonomické přínosnosti dosaženého cíle?“ V případě kladné odpovědi bylo ustanovení § 38 odst. 1 porušeno, v případě záporné odpovědi nebylo porušeno.
  - b. Pokud existovalo více možností dosažení daného cíle, má se obec zabírat otázkou, zda „Bylo zvoleno řešení, které vede k dosažení zamýšleného cíle při co nejmenších nákladech (které je „ekonomicky nejvýhodnější?“ V případě kladné odpovědi bylo ustanovení § 38 odst. 1 porušeno, v případě záporné odpovědi nebylo porušeno.

§ 36 odst. 2

§ 36 Hospodaření hlavního města Prahy a městských částí

- (2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.

Pravidlo uvedené v § 36 odst. 2 je již implicitně přítomno v obecném § 35 odst. 1 zákona o hlavním městě Praze a představuje pouze bližší konkretizaci tohoto ustanovení.

Povinnost zdůvodnit možné odchylky od obvyklých cen vede k **hospodárné** správě majetku, jelikož hlavní město Praha či městská část takto nemůže bezdůvodně prodat svůj majetek za cenu nižší, než obvyklou.

	<p><i>Důvody pro odchylku budou obecně dány buď tehdy, jestliže prodej majetku za cenu obvyklou v konkrétním případě není možný, nebo tehdy, jestliže s ohledem na povinnost hlavního města Prahy či městské části pečovat o všestranný rozvoj a o potřeby svých občanů a s ohledem na její povinnost pečovat o rozvoj a zachování majetku nebude hlavní město Praha či městská část převodem za nižší cenu poškozena, tj. jestliže prodej za nižší než obvyklou cenu přinese hlavnímu městu Praze či městské části jiné výhody (např. narovnání právních vztahů z minulosti, zamezení sousedským sporům).</i></p> <p><i>Citovaná ustanovení § 36 zákona o hlavním městě Praha jsou obdobou ustanovení § 39 zákona o obcích, můžeme tedy i zde v otázce obvyklé ceny obdobně aplikovat postup uvedený v metodickém doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde se doporučuje stanovit podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, popř. jinými vhodnými způsoby, např. srovnáním nabídek více realitních kanceláří na podobné nemovitosti, cenovou mapou apod.</i></p> <p><i>Zdůvodnitelnost odchylky poté musí mít dva aspekty, odchylka musí být odůvodnitelná (tj., musí být založena na legitimních, objektivních důvodech) a současně musejí být tyto důvody prokazatelným způsobem zaznamenány.</i></p>
<p>§ 37 odst. 1 a 3</p>	<p>§ 37 Hospodaření hlavního města Prahy a městských částí</p> <p>(1) Stát má právo při bezúplatném převodu či přechodu movitých věcí, práv a nemovitostí na hlavní město Prahu a při finanční spoluúčasti na pořízení takového majetku hlavním městem Prahou vyhradit si stanovení podmínek pro další hospodaření a nakládání s tímto majetkem. (...)</p> <p>(3) Učiní-li hlavní město Praha právní jednání s majetkem uvedeným v odstavci 1 v rozporu se stanovenými podmínkami a majetek nelze vrátit původnímu účelu, je hlavní město Praha povinno odvést do státního rozpočtu peněžní částku odpovídající obvyklé ceně dotčeného majetku.</p> <hr/> <p><i>Majetkem, který hlavní město Praha obdrželo bezúplatným převodem či přechodem od státu může být státem vázán pouze na určitý účel užívání. Pokud v následku nakládání s takovým majetkem není tento možné vrátit původnímu účelu, je hlavní město Praha povinno neúčelné nakládání s majetkem státu kompenzovat.</i></p>
<p>§ 53 odst. 2</p>	<p>§ 53 Odměňování členů zastupitelstva hlavního města Prahy</p> <p>(2) Neuvolněnému členovi zastupitelstva hlavního města Prahy může hlavní město Praha poskytovat za výkon funkce odměnu. V takovém případě se odměna poskytuje ode dne stanoveného zastupitelstvem hlavního města Prahy, nejdříve však ode dne přijetí usnesení zastupitelstva hlavního města Prahy, kterým odměnu stanovilo.</p> <hr/> <p><i>Odměna poskytovaná uvolněným zastupitelům je obligatorní, zatímco odměna poskytovaná neuvolněným zastupitelům podle odst. 2 je v zásadě fakultativní. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit. Dosavadní právní úprava totiž rozhodování o některých platových otázkách svěřovala do zbytkové kompetence rady bez možnosti veřejné kontroly ze strany občanů (viz zákon č. 99/2017 Sb. s účinností od 1. 1. 2018).</i></p>
<p>§ 57 odst. 1, 4 a 5</p>	<p>§ 57 Odměňování členů zastupitelstva hlavního města Prahy</p> <p>(1) Členovi zastupitelstva hlavního města Prahy může hlavní město Praha poskytnout mimořádnou odměnu za splnění mimořádných nebo zvláště významných úkolů hlavního města Prahy. (...)</p> <p>(4) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva hlavního města Prahy musí být uveden jako samostatný bod navrženého programu připravovaného zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy.</p> <p>(5) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva hlavního města Prahy musí být odůvodněn a projednán jako samostatný bod programu jednání zastupitelstva hlavního města Prahy. Důvod poskytnutí odměny musí být uveden v usnesení zastupitelstva hlavního města Prahy, kterým byla mimořádná odměna poskytnuta.</p> <hr/> <p><i>Povinnost odůvodnění a projednání mimořádných odměn pro členy zastupitelstva vede k hospodárnosti. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by</i></p>

	<p><i>měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit.</i></p> <p><i>Analogicky na odměňování členů zastupitelstva hlavního města Prahy lze aplikovat postup vycházející z metodického doporučení Ministerstvo vnitra 5.5 – „Odměňování a ostatní související nároky a peněžítá plnění členů zastupitelstva obce“ (ze dne 1. 1. 2019), kde uvádí, že „mimořádná odměna musí být odůvodněna splněním konkrétního mimořádného nebo zvláště významného úkolu obce, který je uveden v usnesení zastupitelstva obce, kterým byla mimořádná odměna schválena“, mimořádná odměna tedy musí být vynaložena účelově v závislosti na plnění konkrétního úkolu.</i></p>
<p>§ 59 odst. 2 písm. c), d), e), f), j), k), u), v), w) a x) a odst. 3</p>	<p>§ 59 Zastupitelstvo hlavního města Prahy</p> <p>(2) Zastupitelstvu hlavního města Prahy je vyhrazeno</p> <p>(...)</p> <p>c) vydávat územně plánovací dokumentaci pro celé území hlavního města Prahy,</p> <p>d) schvalovat po projednání s městskými částmi a uskutečňovat strategii rozvoje hlavního města Prahy podle zvláštních právních předpisů; zastupitelstvem hlavního města Prahy musí být vždy projednány připomínky městských částí k návrhu strategie rozvoje hlavního města Prahy, které se dotýkají jejich území,</p> <p>e) schvalovat po projednání s městskými částmi rozpočet hlavního města Prahy, závěrečný účet hlavního města Prahy a účetní závěrku hlavního města Prahy sestavenou k rozvahovému dni,</p> <p>f) vydávat obecně závazné vyhlášky ve věcech patřících do samostatné působnosti hlavního města Prahy,</p> <p>(...)</p> <p>j) schvalovat po projednání s městskými částmi program rozvoje územního obvodu hlavního města Prahy včetně stanovení rozsahu dopravní obslužnosti území hlavního města Prahy,</p> <p>k) schvalovat po projednání s městskými částmi koncepci rozvoje informačních systémů pro potřeby hlavního města Prahy a městských částí,</p> <p>(...)</p> <p>u) stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva hlavního města Prahy za měsíc,</p> <p>v) stanovit paušální částku náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce podle § 52 odst. 5, rozhodovat o mimořádných odměnách podle § 57, o plněních pro členy zastupitelstva hlavního města Prahy podle § 58c a o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou uvolněným členům zastupitelstva hlavního města Prahy podle § 58e odst. 6,</p> <p>w) stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva hlavního města Prahy,</p> <p>x) rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva hlavního města Prahy, za výkon funkce členů výborů zastupitelstva hlavního města Prahy, komisí rady hlavního města Prahy a zvláštních orgánů hlavního města Prahy,</p> <p>(3) Zastupitelstvu hlavního města Prahy je vyhrazeno rozhodování o těchto právních jednáních:</p> <p>a) o vydání komunálních dluhopisů,</p> <p>b) o majetkové účasti hlavního města Prahy na podnikání jiných osob s výjimkou právnických osob založených nebo zřízených hlavním městem Prahou o hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,</p> <p>c) o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky a uzavření smlouvy o společnosti, jde-li o závazek větší než 10 000 000 Kč,</p> <p>d) o převzetí dluhu, ručení za závazky jiných osob, převzetí ručitelského závazku a přistoupení k závazku, jde-li o závazek větší než 5 000 000 Kč,</p> <p>e) o přijetí dotace, jde-li o závazek vyšší než 50 000 000 Kč, není-li dále stanoveno jinak,</p> <p>f) o poskytnutí dotace a návratné finanční výpomoci, jde-li o závazek vyšší než 50 000 000 Kč, a uzavření veřejnoprávní smlouvy o jejich poskytnutí, není-li dále stanoveno jinak,</p> <p>g) o poskytování dotací a půjček městským částem z rozpočtu hlavního města Prahy, s výjimkou dotací poskytovaných ze státního rozpočtu nebo rozpočtu státního fondu a s výjimkou poskytování dotací v době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu, je-li dotace poskytována v souvislosti s vyhlášeným krizovým stavem,</p> <p>h) o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 200 000 Kč spolkům, humanitárním organizacím a jiným fyzickým a právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb,</p>

	<p>požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí a uzavření veřejnoprávní smlouvy o jejich poskytnutí,</p> <p>i) o bezúplatném postoupení pohledávek vyšších než 10 000 000 Kč,</p> <p>j) o zastavení nemovitých věcí,</p> <p>k) o nabytí a převodu hmotných nemovitých věcí, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací,</p> <p>l) o peněžitých i nepeněžitých vkladech do obchodních společností, nadací a obecně prospěšných společností a svazků obcí v hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,</p> <p>m) o darování movitých věcí včetně peněz v celkové hodnotě vyšší než 2 000 000 Kč ročně jedné a téže osobě, s výjimkou poskytování jednorázových sociálních výpomocí občanům a s výjimkou darování ztracených a opuštěných zvířat fyzickým a právnickým osobám,</p> <p>n) o vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 5 000 000 Kč,</p> <p>o) o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 5 000 000 Kč,</p> <p>p) o dohodách o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,</p> <p>q) nabytí a převod práva stavby a smluvní zřízení práva stavby k pozemku ve vlastnictví hlavního města Prahy,</p> <p>r) zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví hlavního města Prahy nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby hlavním městem Prahou v dražbě, ve veřejné soutěži o nejhodnější nabídku nebo jiným obdobným způsobem; tuto pravomoc může zastupitelstvo hlavního města Prahy zcela nebo zčásti svěřit radě hlavního města Prahy nebo primátorovi hlavního města Prahy.</p> <hr/> <p><i>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce zastupitele s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu k obci a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí zastupitelstva uvedených v § 59 odst. 2 a 3 možno vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování principů 3E, jelikož člen voleného orgánu (zastupitelstva) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře. Analogicky lze pro výklad péče řádného hospodáře užít metodické doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde je uvedeno, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</i></p> <p><i>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování zastupitele o jakékoliv dispozici s majetkem hlavního města Prahy.</i></p> <p><i>Odměna poskytovaná uvolněným zastupitelům je obligatorní, zatímco odměna poskytovaná neuvolněným zastupitelům podle § 59 odst. 2 písm. je v zásadě fakultativní. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit.</i></p>
<p>§ 68 odst. 2 písm. a), b), c), g), h), j), l), m), n), o), p), q), r), s), t) a u)</p>	<p>§ 68 Rada hlavního města Prahy</p> <p>(2) Radě hlavního města Prahy je vyhrazeno</p> <p>a) zabezpečovat hospodaření hlavního města Prahy podle schváleného rozpočtu a kontrolovat hospodaření podle něj,</p> <p>b) provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem hlavního města Prahy,</p> <p>c) ukládat Magistrátu hlavního města Prahy úkoly v oblasti samostatné působnosti hlavního města Prahy a kontrolovat jejich plnění, (...)</p> <p>g) plnit vůči právnickým osobám a zařízením zřízeným nebo založeným zastupitelstvem hlavního města Prahy úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních právních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu hlavního města Prahy, a schvalovat účetní závěrku příspěvkové organizace zřízené hlavním městem Prahou, sestavenou k rozvahovému dni,</p> <p>h) plnit funkci valné hromady, je-li hlavní město Praha jediným akcionářem nebo jediným společníkem, (...)</p>

- j) přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá Magistrátem hlavního města Prahy a komisemi rady hlavního města Prahy v samostatné působnosti,
(...)
- l) rozhodovat o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nepřesahujících 200 000 Kč v jednotlivých případech spolkům, humanitárním organizacím a jiným fyzickým a právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí a uzavření veřejnoprávní smlouvy o jejich poskytnutí,
- m) rozhodovat o majetkové účasti hlavního města Prahy na podnikání jiných osob s výjimkou právnických osob založených nebo zřízených hlavním městem Prahou o hodnotě nižší než 5 000 000 Kč,
- n) rozhodovat o přijetí a poskytnutí úvěru nebo zápůjčky a uzavření smlouvy o společnosti, nejde-li o závazek vyšší než 10 000 000 Kč,
- o) rozhodovat o převzetí dluhu, ručení za závazky jiných osob, převzetí ručiteleského závazku a přistoupení k závazku, nejde-li o závazek vyšší než 5 000 000 Kč,
- p) rozhodovat o bezúplatném postoupení pohledávek v hodnotě nepřevyšující 10 000 000 Kč,
- q) rozhodovat o peněžitých i nepeněžitých vkladech do obchodních společností, nadací, obecně prospěšných společností a svazků obcí v hodnotě nepřevyšující 5 000 000 Kč,
- r) rozhodovat o vzdání se práva a prominutí dluhu nepřevyšující 5 000 000 Kč,
- s) rozhodovat o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě nepřevyšující 5 000 000 Kč,
- t) rozhodovat o dohodách o splátkách s lhůtou splatnosti nepřevyšující 18 měsíců,
- u) rozhodovat o stanovení počtu zaměstnanců hlavního města Prahy zařazených do Magistrátu hlavního města Prahy, do zařízení hlavního města Prahy bez právní subjektivity, do organizačních složek a do městské policie a o objemu prostředků na platy těchto zaměstnanců,

§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce radního **s péčí řádného hospodáře**, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu k obci a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí rady uvedených v § 68 odst. 2 možno vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování **principů 3E**, jelikož člen voleného orgánu (rady) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře. Analogicky lze pro výklad péče řádného hospodáře užít metodické doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde je uvedeno, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce **využíván účelně a hospodárně** v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.

Písm. l) až t) navíc do možných rozhodovacích procesů zahrnují zásadu **přiměřenosti**, která vede k **efektivnosti a hospodárnosti** vynakládání finančních zdrojů. S ohledem na hospodárné nakládání s majetkem hlavního města Prahy musí být bezúplatné postoupení pohledávek či vzdání se práva či prominutí dluhu hlavního města Prahy řádně zdůvodněno.

Také v případě neposkytnutí dotací je však na místě takové rozhodnutí náležitě odůvodnit. Dotace a návratné finanční výpomoci lze poskytnout zásadně formou veřejnoprávní smlouvy. Zákon proto v tomto případě do vyhrazené kompetence Rady hlavního města Prahy svěruje i uzavření veřejnoprávní smlouvy. Vzhledem k této skutečnosti proto není dostačující, aby rada schválila pouze podstatné náležitosti veřejnosprávní smlouvy, ale je potřebné, aby schválila konkrétní smlouvu, která tak musí být součástí usnesení, např. ve formě přílohy, kterým je dotace či návratná finanční výpomoc schválena.

Samotné schvalování rozpočtu hlavního města Prahy a tedy i jeho změn spadá do vyhrazené kompetence Zastupitelstva hlavního města Prahy. Je ale možné za účelem pružnějšího fungování hlavního města Prahy, aby zastupitelstvo vymezilo rozsah, kdy bude postačovat pro schválení změny rozpočtu pouze rozhodnutí rady (viz odst. 2 písm. b). Vyhodnocení 3E je v takovém případě v odpovědnosti členů rady.

	<p><i>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování členy rady o jakékoliv dispozici s majetkem hlavního města Prahy.</i></p>
<p>§ 89 odst. 1 písm. c), g), h), o), p) a q) a odst. 2</p>	<p>§ 89 Působnost zastupitelstva městské části</p> <p>(1) Zastupitelstvu městské části je vyhrazeno rozhodovat ve věcech jemu svěřených tímto zákonem nebo zvláštním zákonem. Dále je zastupitelstvu městské části vyhrazeno</p> <ul style="list-style-type: none"> c) stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva městské části za měsíc, (...) g) schvalovat strategii rozvoje městské části v souladu se strategií rozvoje hlavního města Prahy, h) schvalovat rozpočet a závěrečný účet městské části, (...) o) stanovit paušální částku náhrady výdělku ušlého v souvislosti s výkonem funkce podle § 52 odst. 5, rozhodovat o mimořádných odměnách podle § 57, o plněních pro členy zastupitelstva městské části podle § 58c a o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou uvolněným členům zastupitelstva městské části podle § 58e odst. 6, p) stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva městské části, q) rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva městské části, za výkon funkce členů výborů zastupitelstva městské části, komisí rady městské části a zvláštních orgánů městské části, <p>(2) Zastupitelstvu městské části je vyhrazeno rozhodovat o těchto právních jednáních, pokud jsou městským částem zákonem nebo Statutem svěřeny:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) o uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, zápůjčky o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o společnosti orgány městské části, b) o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 50 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí, c) o peněžitých a nepeněžitých vkladech orgánů městské části do obchodních společností a svazků, d) o majetkové účasti městské části na podnikání jiných osob s výjimkou právnických osob založených nebo zřízených městskou částí, e) o nabytí a převodu hmotných nemovitých věcí, f) o darování movitých věcí včetně peněz v celkové hodnotě vyšší než 50 000 Kč ročně jedné a téže osobě, s výjimkou poskytování jednorázových sociálních výpomocí občanům a s výjimkou darování ztracených a opuštěných zvířat fyzickým a právnickým osobám, g) o bezúplatném postoupení pohledávek městské části, h) o vzdání se práva, prominutí dluhu a úplatném postoupení pohledávky vyšší než 100 000 Kč, i) o zastavení nemovitých věcí, j) o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 100 000 Kč, k) o dohodách o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců, l) nabytí a převod práva stavby a smluvní zřízení práva stavby k pozemku ve vlastnictví hlavního města Prahy, m) zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví hlavního města Prahy nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby hlavním městem Prahou v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku nebo jiným obdobným způsobem; tuto pravomoc může zastupitelstvo městské části zcela nebo zčásti svěřit radě městské části nebo starostovi městské části. <hr/> <p><i>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce zastupitele s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu k hl. městu Prahy a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí zastupitelstva uvedených v odst. 2 a 3 možno vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování principů 3E, jelikož člen voleného orgánu (zastupitelstva) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře. Analogicky lze pro výklad péče řádného hospodáře užít metodické doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde je uvedeno, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně</i></p>

	<p>v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</p> <p>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování zastupitele o jakékoliv dispozici s majetkem městské části.</p> <p>Odměna poskytovaná uvolněným zastupitelům je obligatorní, zatímco odměna poskytovaná neuvolněným zastupitelům podle odst. 1 písm. c) je v zásadě fakultativní. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit.</p>
<p>§ 94 odst. 2 písm. a), d) a h)</p>	<p>§ 94 Rada městské části</p> <p>(2) Radě městské části je vyhrazeno</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zabezpečovat hospodaření městské části podle schváleného rozpočtu, (...) d) stanovit celkový počet zaměstnanců městské části zařazených do úřadu městské části a do zařízení městské části bez právní subjektivity, (...) h) provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem městské části. <hr/> <p>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce radního s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu k obci a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí rady uvedených v odst. 2 možno vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování principů 3E, jelikož člen voleného orgánu (rady) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře. Analogicky lze pro výklad péče řádného hospodáře užít metodické doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde je uvedeno, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</p> <p>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování členy rady o jakékoliv dispozici s majetkem městské části.</p>

Zákon o krajích

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Ustanovení	3E v ustanovení
<p>§ 1 odst. 4</p>	<p>§ 1 Postavení krajů a jejich orgánů</p> <p>(4) Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.</p> <hr/> <p>Povinnost pečovat o všestranný rozvoj a o potřeby občanů vymezuje cíle kraje, a tedy i účel, za kterým má kraj vynakládat své prostředky. Vymezení cílů je zde velmi obecné, nicméně nezbytné, jako základ pro následné dodržování a vyhodnocování účelnosti vynakládání veřejných prostředků.</p> <p>Povinnost chránit při plnění úkolů kraje veřejný zájem také inklinuje k plnění principů 3E. Jak vyplývá z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 4/94, který říká, že při kolizi základních práv je možné upřednostňovat „veřejný zájem“ pouze v případě, je-li tento veřejný zájem vhodný, potřebný a závažný.</p> <p>„Vhodnost“ je v nálezu definována ve vazbě na dosažení daného cíle, má zde tedy funkci obdobnou účelnosti dle zákona o finanční kontrole. Institut omezující určité právo je dle</p>

	<p>nálezu považován za vhodný, pokud „umožňuje dosáhnout sledovaného cíle, kterým je ochrana jiného práva“.</p> <p>„Potřebnost“ je v nálezu definována ve vztahu se způsobem, kterým má být daného cíle dosaženo, plní tedy obdobnou funkci, jako efektivnost definovaná v zákoně o finanční kontrole. Institut omezující určité právo je dle nálezu považován za potřebný, pokud „není možné daného cíle dosáhnout jiným způsobem, který by neomezoval určité základní právo“.</p> <p>„Závažnost“ je poté v nálezu definována jako potřebnost/relevantnost daného institutu. Klade tedy otázku, zda je situace způsobující kolizi základních práv natolik závažná, že je pro ochranu určitého základního práva nutné užít institut omezující základní právo jiné.</p>
<p>§ 17 odst. 1, 2, 6 a 7</p>	<p>§ 17 Hospodaření kraje</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Majetek kraje musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Kraj je povinen pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Porušením povinností stanovených ve větě první a druhé není takové nakládání s majetkem kraje, které sleduje jiný důležitý zájem kraje, který je řádně odůvodněn. Kraj vede účetnictví podle zákona o účetnictví. (2) Majetek musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem kraj naloží způsoby a za podmínek stanovených zvláštními předpisy, pokud tento zákon nestanoví jinak. (...) (6) Kraj je povinen chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení. (7) Kraj je povinen trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práv z těchto závazků vyplývajících. <p>Účelné a hospodárné využívání majetku kraje je jednou ze základních povinností kraje. Péče o majetek a jeho rozvoj (odst. 1) a ochrana tohoto majetku (odst. 2 a 6) dále vedou k jeho efektivnímu využívání. Řádná péče o majetek a ochrana majetku vedou ke snižování rychlosti jeho opotřebování, a tedy i k lepším užitným vlastnostem po dobu jeho užívání.</p> <p>Citovaná ustanovení § 17 zákona o krajích jsou obdobou ustanovení § 38 zákona o obcích, můžeme tedy i zde v otázce provazby na principy 3E obdobně aplikovat postup uvedený v metodickém doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), který udává, že pro uplatnění výše zmíněné povinnosti má obec zamýšlenou dispozici hodnotit z hlediska její „přínosnosti“ („výhodnosti“), přičemž hodnocení sestává ze dvou, případně ze tří následujících kroků:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Majetková dispozice je posuzována z hlediska jejího materiálního (ekonomického/hospodářského) přínosu, který obec z této dispozice získává, tedy zjednodušeně řečeno hodnotou získávaného protiplnění. Toto hledisko zákon dokonce výslovně stanoví ve svém § 39 odst. 2 ve vztahu k úplatným převodům majetku v podobě (byť nikoli bezvýjimečného) příkazu nepřevádět majetek za cenu nižší než je cena obvyklá, platí však na základě § 38 odst. 1 zákona o obcích pro jakoukoli dispozici, např. i pro pronájem, pacht apod. Jestliže je dispozice pro obec ekonomicky výhodná, např. dojde k prodeji nejvyšší nabídce, lze mít za to, že dotčená povinnost nebyla porušena. 2. To však neznamená, že by obec nemohla disponovat svým majetkem z ekonomického hlediska „méně výhodně“. Neméně důležitým kritériem po samotné ceně (ekonomické hodnotě) je zákonem předvídané plnění úkolů obce a dosahování jejich zájmů. Jinak řečeno, obec může disponovat majetkem i ekonomicky méně výhodně, je-li taková dispozice obhajitelná „důvody hodnými zvláštního zřetele“. Příkladem může být pronájem za nižší než v místě obvyklé nájemné, pokud se nájemce zaváže provozovat v pronajatém prostoru prodejnu potravin namísto herny. Tyto „mimoekonomické“ důvody musejí však být reálně dány, obec s nimi musí „počítat“ již při rozhodování o uzavření smlouvy. Nelze tedy odůvodnit dosažení méně výhodného protiplnění zjevně nesmyslnými důvody nebo postupovat zcela libovolně a uzavírat méně výhodné smlouvy bez jakéhokoli zdůvodnění. Jsou-li jednotlivé nabídky srovnatelné a odlišuje je pouze hodnota nabídnutého protiplnění, musí obec postupovat s péčí řádného hospodáře a zvolit nabídku, z níž získá plnění nejvyšší. 3. Tam, kde obec zvolí z možných řešení to, které je ekonomicky méně výhodné, musí hodnotit nejen existenci legitimního důvodu pro takový výběr, ale musí se

	<p>zabývat i tím, zda obcí sledovaný cíl je vybraným řešením splnitelný, resp. zda identického cíle nelze dosáhnout jiným, ekonomicky výrazně šetrnějším řešením.</p> <p>a. Pokud se jednalo o jediný způsob dosažení daného cíle, má se obec zabírat otázkou, zda „Je ekonomická ztráta ve zcela zjevném nepoměru k mimoekonomické přínosnosti dosaženého cíle?“ V případě kladné odpovědi bylo ustanovení § 38 odst. 1 porušeno, v případě záporné odpovědi nebylo porušeno.</p> <p>b. Pokud existovalo více možností dosažení daného cíle, má se obec zabírat otázkou, zda „Bylo zvoleno řešení, které vede k dosažení zamýšleného cíle při co nejmenších nákladech (které je „ekonomicky nejvýhodnější?“ V případě kladné odpovědi bylo ustanovení § 38 odst. 1 porušeno, v případě záporné odpovědi nebylo porušeno.</p>
<p>§ 18 odst. 2</p>	<p>§ 18 Hospodaření kraje</p> <p>(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.</p> <hr/> <p><i>Pravidlo uvedené v § 18 odst. 2 je již implicitně přítomno v obecném § 17 odst. 1 zákona o krajích a představuje pouze bližší konkretizaci tohoto ustanovení.</i></p> <p><i>Povinnost zdůvodnit možné odchylky od obvyklých cen vede k hospodárné správě majetku, jelikož kraj takto nemůže bezdůvodně prodat svůj majetek za cenu nižší, než obvyklou.</i></p> <p><i>Důvody pro odchylku budou obecně dány buď tehdy, jestliže prodej majetku za cenu obvyklou v konkrétním případě není možný, nebo tehdy, jestliže s ohledem na povinnost kraje pečovat o všestranný rozvoj a o potřeby svých občanů a s ohledem na její povinnost pečovat o rozvoj a zachování majetku nebude kraj převodem za nižší cenu poškozen, tj. jestliže prodej za nižší než obvyklou cenu přinese kraji jiné výhody (např. narovnání právních vztahů z minulosti).</i></p> <p><i>Citovaná ustanovení § 18 zákona o krajích jsou obdobou ustanovení § 39 zákona o obcích, můžeme tedy i zde v otázce obvyklé ceny obdobně aplikovat postup uvedený v metodickém doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde se doporučuje stanovit podle zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, popř. jinými vhodnými způsoby, např. srovnáním nabídek více realitních kanceláří na podobné nemovitosti, cenovou mapou apod.</i></p> <p><i>Zdůvodnitelnost odchylky poté musí mít dva aspekty, odchylka musí být odůvodnitelná (tj., musí být založena na legitimních, objektivních důvodech) a současně musejí být tyto důvody prokazatelným způsobem zaznamenány.</i></p>
<p>§ 35 odst. 2 písm. c), d), e), i), j), k), q), r), s), t) a u)</p>	<p>§ 35 Pravomoc zastupitelstva</p> <p>(2) Zastupitelstvu je vyhrazeno</p> <p>(...)</p> <p>c) vydávat obecně závazné vyhlášky kraje,</p> <p>d) koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění,</p> <p>e) schvalovat koncepce rozvoje cestovního ruchu na území kraje, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění,</p> <p>(...)</p> <p>h) schvalovat rozpočet kraje, schvalovat závěrečný účet kraje a schvalovat účetní závěrku kraje sestavenou k rozvahovému dni,</p> <p>i) zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky kraje; k tomu schvalovat jejich zřizovací listiny,</p> <p>j) rozhodovat o založení a rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy, rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách,</p> <p>(...)</p> <p>p) stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva za měsíc,</p> <p>q) stanovit paušální částku náhrady výdělků ušlého v souvislosti s výkonem funkce podle § 46 odst. 3, rozhodovat o mimořádných odměnách podle § 51, o plněních pro členy zastupitelstva podle § 55 a o poskytnutí náhrady za nevyčerpanou dovolenou uvolněným členům zastupitelstva podle § 56a odst. 6,</p>

	<p>r) vyslovovat souhlas se vznikem pracovněprávního vztahu mezi krajem a členem zastupitelstva,</p> <p>s) stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva (§ 56),</p> <p>t) rozhodovat o peněžitých plněních spojených s výkonem funkce členů výborů, komisí a zvláštních orgánů fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva,</p> <hr/> <p><i>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce zastupitele s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu ke kraji a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí zastupitelstva uvedených v odst. 2 možno vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování principů 3E, jelikož člen voleného orgánu (zastupitelstva) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře. Analogicky lze pro výklad péče řádného hospodáře užít metodické doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde je uvedeno, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonom vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</i></p> <p><i>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování zastupitele o jakékoliv dispozici s majetkem kraje.</i></p> <p><i>Odměna poskytovaná uvolněným zastupitelům je obligatorní, zatímco odměna poskytovaná neuvolněným zastupitelům podle odst. 2 písm. q) je v zásadě fakultativní. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit.</i></p>
<p>§ 36 odst. 1</p>	<p>§ 36 Pravomoc zastupitelstva</p> <p>Zastupitelstvu je dále vyhrazeno rozhodování o těchto právních jednáních kraje:</p> <ol style="list-style-type: none"> nabytí a převod hmotných nemovitých věcí, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací, poskytování věcných a peněžitých darů podle zvláštního zákona v hodnotě nad 100 000 Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce, poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 200 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám v kalendářním roce a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu, poskytování dotací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využití, s výjimkou poskytování dotací v době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu, je-li dotace poskytována v souvislosti s vyhlášeným krizovým stavem, vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 200 000 Kč, zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 200 000 Kč, dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců, postoupení pohledávky vyšší než 200 000 Kč, uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, zápůjčky, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a ke smlouvě o společnosti, zastavení nemovitostí, vydání komunálních dluhopisů, stanovení majetkové účasti na podnikání jiných právnických osob, peněžité a nepeněžité vklady do právnických osob, nabytí a převod práva stavby a smluvní zřízení práva stavby k pozemku ve vlastnictví kraje, zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví kraje nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby krajem v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku nebo jiným obdobným způsobem; tuto pravomoc může zastupitelstvo zcela nebo zčásti svěřit radě nebo hejtmánovi. <hr/> <p><i>§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce zastupitele s péčí řádného hospodáře, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu ke kraji a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí zastupitelstva uvedených v odst. 2 možno</i></p>

	<p>vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování principů 3E, jelikož člen voleného orgánu (zastupitelstva) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře. Analogicky lze pro výklad péče řádného hospodáře užít metodické doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde je uvedeno, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše.</p> <p>Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování zastupitele o jakékoliv dispozici s majetkem kraje.</p> <p>Písm. b) až h) navíc do možných rozhodovacích procesů zahrnují zásadu přiměřenosti, která vede k efektivnosti a hospodárnosti vynakládání finančních zdrojů. S ohledem na hospodárně nakládání s majetkem kraje musí být bezúplatné postoupení pohledávek či vzdání se práva či prominutí dluhu hlavního města Prahy řádně zdůvodněno.</p>
<p>§ 51 odst. 1, 4 a 5</p>	<p>§ 51 Odměňování členů zastupitelstva</p> <p>(1) Členovi zastupitelstva může kraj poskytnout mimořádnou odměnu za splnění mimořádných nebo zvláště významných úkolů kraje. (...)</p> <p>(4) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva musí být uveden jako samostatný bod navrženého programu připravovaného zasedání zastupitelstva.</p> <p>(5) Návrh na poskytnutí mimořádné odměny členovi zastupitelstva musí být odůvodněn a projednán jako samostatný bod programu jednání zastupitelstva. Důvod poskytnutí mimořádné odměny musí být uveden v usnesení zastupitelstva, kterým byla mimořádná odměna poskytnuta.</p> <hr/> <p><i>Povinnost odůvodnění a projednání mimořádných odměn pro členy zastupitelstva vede k hospodárnosti. Hospodárnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která by měla probíhat u schvalování odměn na zasedání zastupitelstva a která by měla na případné nadměrné odměňování upozornit.</i></p> <p><i>Analogicky na odměňování členů zastupitelstva kraje lze aplikovat postup vycházející z metodického doporučení Ministerstvo vnitra 5.5 – „Odměňování a ostatní související nároky a peněžité plnění členů zastupitelstva obce“ (ze dne 1. 1. 2019), kde uvádí, že „mimořádná odměna musí být odůvodněna splněním konkrétního mimořádného nebo zvláště významného úkolu obce, který je uveden v usnesení zastupitelstva obce, kterým byla mimořádná odměna schválena“, mimořádná odměna tedy musí být vynaložena účelově v závislosti na plnění konkrétního úkolu.</i></p>
<p>§ 59 odst. 1 písm. a), b), f), i) a j) a odst. 2</p>	<p>§ 59 Rada</p> <p>(1) Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radě je vyhrazeno</p> <ol style="list-style-type: none"> a) zabezpečovat hospodaření podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu svěřeném zastupitelstvem, b) stanovit počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, do zvláštních orgánů kraje a do organizačních složek a objem prostředků na platy těchto zaměstnanců, (...) f) přezkoumávat opatření přijatá krajským úřadem v samostatné působnosti, (...) i) vykonávat zakladatelské a zřizovatelské funkce ve vztahu k právnickým osobám, organizačním složkám, které byly zřízeny nebo založeny krajem nebo které byly na kraj převedeny zvláštním zákonem, včetně jmenování a odvolávání jejich ředitelů a stanovení jejich platu a odměn; k tomu pravidelně jedenkrát ročně projednávat zprávu o jejich činnosti, o plnění jejich úkolů, pro které byly založeny nebo zřízeny, a přijímat příslušná opatření k nápravě, j) rozhodovat ve věcech kraje jako jediného společníka obchodní společnosti, <p>(2) Rada rozhoduje o těchto právních jednáních kraje:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí do 200 000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám v kalendářním roce a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu, b) o vzdání se práva a prominutí dluhu nepřevyšující 200 000 Kč,

- c) o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě nepřevyšující 200 000 Kč,
- d) o uzavírání dohod o splátkách s lhůtou splatnosti nepřevyšující 18 měsíců,
- e) o nabytí a převodu movitých věcí na kraj včetně peněz,
- f) o poskytování věcných a finančních darů do 100 000 Kč v jednotlivých případech.

§ 159 odst. 1 občanského zákoníku udává povinnost jednat při výkonu funkce radního **s péčí řádného hospodáře**, tedy vykonávat tuto funkci vždy pečlivě, loajálně ve vztahu ke kraji a se znalostmi potřebnými pro výkon této funkce. V návaznosti na toto ustanovení občanského zákoníku je výkon pravomocí rady uvedených v odst. 1 a 2 možno vnímat, jako výkon, který by měl směřovat k naplňování **principů 3E**, jelikož člen voleného orgánu (rady) je povinen při výkonu zde vyhrazených pravomocí postupovat s péčí řádného hospodáře. Analogicky lze pro výklad péče řádného hospodáře užít metodické doporučení Ministerstva vnitra 7.2 – „Povinnosti obcí při nakládání s obecním majetkem podle zákona o obcích“ (ze dne 1. 7. 2016), kde je uvedeno, že „legislativní text pravidla péče řádného hospodáře vyjadřuje v ustanovení § 38 odst. 1 zákona o obcích, podle kterého musí být majetek obce využíván **účelně a hospodárně** v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, přičemž obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. O souladu § 38 odst. 1 s principy 3E je již referováno výše. Odst. 2 navíc do možných rozhodovacích procesů zahrnuje zásadu přiměřenosti, která vede k efektivnosti a hospodárnosti vynakládání finančních zdrojů.

Také v případě neposkytnutí dotací je však na místě takové rozhodnutí náležitě odůvodnit. Dotace a návratné finanční výpomoci lze poskytnout zásadně formou veřejnoprávní smlouvy. Zákon proto v tomto případě do vyhrazené kompetence Rady hlavního města Prahy světuje i uzavření veřejnoprávní smlouvy. Vzhledem k této skutečnosti proto není dostačující, aby rada schválila pouze podstatné náležitosti veřejnosprávní smlouvy, ale je potřebné, aby schválila konkrétní smlouvu, která tak musí být součástí usnesení, např. ve formě přílohy, kterým je dotace či návratná finanční výpomoc schválena.

Samotné schvalování rozpočtu kraje a tedy i jeho změn spadá do vyhrazené kompetence zastupitelstva. Vyhodnocení 3E je v takovém případě v odpovědnosti členů rady.

Principy 3E je tedy z pohledu občanského zákoníku nutné respektovat při rozhodování členy rady o jakékoliv dispozici s majetkem kraje.

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Ustanovení	3E v ustanovení
§ 4 odst. 1, 3 a 4	<p>§ 4 Rozpočet</p> <p>(1) Rozpočet územního samosprávného celku nebo svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku nebo svazku obcí. (...)</p> <p>(3) Při zpracování ročního rozpočtu se vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu.</p> <p>(4) Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let.</p> <hr/> <p><i>Samotný proces tvorby a plnění rozpočtů a střednědobých výhledů rozpočtů územních celků (dále také jako „ÚC“) je třeba vnímat jako proces vedoucí k účelnosti vynakládání veřejných prostředků.</i></p> <p><i>Účelnost lze v tomto případě spatřovat v návaznosti a provázání konkrétních výdajů ÚC s jejími dlouhodobými cíli. Soustava, ve které sledujeme soulad střednědobého výhledu rozpočtu s cíli ÚC, soulad rozpočtu se střednědobým výhledem rozpočtu a soulad skutečných příjmů a výdajů s rozpočtem, ve své podstatě říká, že výdaje a příjmy ÚC musejí být v souladu s jeho cíli, které blíže definují zákon o obcích / krajích / hlavním městě Praze, a tedy i v souladu s účelem existence daného ÚC.</i></p>

<p>§ 6 odst. 3</p>	<p>§ 6 Obsah rozpočtu</p> <p>(3) Podnikatelská činnost územního samosprávného celku nebo svazku obcí se sleduje mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Její výsledek se promítne do rozpočtu a je součástí závěrečného účtu územního samosprávného celku nebo svazku obcí.</p> <hr/> <p><i>Oddělená evidence příjmů a výdajů dle typu činnosti na běžné a podnikatelské je pro ÚC podstatná, pokud se chce o chodu těchto činností informovaně rozhodovat a tyto činnosti správně řídit. Oddělení evidence běžné a podnikatelské činnosti je pro ÚC podstatné především z toho důvodu, že podnikatelská činnost a tvorba zisku nejsou hlavními cíli existence ÚC. Těmi jsou (dle zákona o obcích / krajích / hlavním městě Praze) péče o všestranný rozvoj svého území, o potřeby svých občanů a naplňování veřejného zájmu.</i></p> <p><i>ÚC by se mohl dopustit neúčelného vynakládání veřejných prostředků, pokud by evidenci běžné a podnikatelské činnosti neoddělovala. Případná ztráta plynoucí z provozu podnikatelské činnosti by totiž znamenala, že ÚC vynakládá veřejné prostředky na podnikatelskou činnost na úkor financování svých hlavních cílů (existují ale případy, kdy je ztráta z podnikatelské činnosti relevantně odůvodnitelná např. tím, že daná podnikatelská činnost také částečně naplňuje veřejný zájem).</i></p>
<p>§ 9 odst. 1</p>	<p>§ 9 Výdaje rozpočtu obce</p> <p>(1) Z rozpočtu obce se hradí zejména</p> <ol style="list-style-type: none"> a) závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, b) výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, d) závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila, e) závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, f) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, g) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, h) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec, i) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely. <hr/> <p><i>Výše uvedený výčet výdajů, které se hradí z rozpočtu obce, je pouze demonstrativního (nikoliv taxativního) charakteru, nelze tedy bez dalšího konstatovat, že pokud obec sestaví rozpočet zahrnující výdaje uvedené v tomto ustanovení, bude se jednat o účelně vynaložené výdaje.</i></p> <p><i>Nicméně účelnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která probíhá při sestavování rozpočtu obce. Demonstrativní výčet má pro občany (vykonavatele veřejné kontroly) při dohledu nad sestavováním rozpočtu obce návodný charakter. Demonstrativní výčet výdajů, které se hradí z rozpočtu obce, může být pro občany a další zainteresované subjekty podstatným vodítkem při výkonu veřejné kontroly plánovaných výdajů. Jako příklad jsou zde zmíněny zejména výdaje spojené s péčí o majetek a jeho rozvojem. Péče o majetek a jeho rozvoj jsou přitom důležité prvky pro efektivní využívání majetku. Pokud například vykonavatel veřejné kontroly během procesu sestavování rozpočtu obce shledá, že výdaje spojené s péčí o majetek nejsou v rozpočtu zastoupeny, popř. jsou dle jeho názoru zastoupeny nedostatečně, může na danou skutečnost upozornit, a tím potenciálně přispět k účelnějšímu vynakládání veřejných prostředků.</i></p>
<p>§ 10 odst. 1</p>	<p>§ 10 Výdaje rozpočtu kraje</p> <p>(1) Z rozpočtu kraje se hradí zejména</p> <ol style="list-style-type: none"> a) závazky vyplývající pro kraj z plnění povinností uložených zvláštními právními předpisy, b) výdaje na činnost orgánů kraje v jeho samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je kraj pověřen zvláštními právními předpisy,

	<p>d) závazky vyplývající pro kraj z uzavřených smluvních vztahů v jeho hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupil,</p> <p>e) dotace do rozpočtů obcí v kraji,</p> <p>f) závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými územními celky nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,</p> <p>g) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,</p> <p>h) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,</p> <p>i) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro kraj,</p> <p>j) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti kraje, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely,</p> <p><i>Výše uvedený výčet výdajů, které se hradí z rozpočtu kraje, je pouze demonstrativního (nikoliv taxativního) charakteru, nelze tedy bez dalšího konstatovat, že pokud kraj sestaví rozpočet zahrnující výdaje uvedené v tomto ustanovení, bude se jednat o účelně vynaložené výdaje.</i></p> <p><i>Nicméně účelnost lze spatřovat v souvislosti s veřejnou kontrolou, která probíhá při sestavování rozpočtu kraje. Demonstrativní výčet má pro občany (vykonavatele veřejné kontroly) při dohledu nad sestavováním rozpočtu kraje návodný charakter. Demonstrativní výčet výdajů, které se hradí z rozpočtu kraje, může být pro občany a další zainteresované subjekty podstatným vodítkem při výkonu veřejné kontroly plánovaných výdajů. Jako příklad jsou zde zmíněny zejména výdaje spojené s péčí o majetek a jeho rozvojem. Péče o majetek a jeho rozvoj jsou přitom důležité prvky pro efektivní využívání majetku. Pokud například vykonavatel veřejné kontroly během procesu sestavování rozpočtu kraje shledá, že výdaje spojené s péčí o majetek nejsou v rozpočtu zastoupeny, popř. jsou dle jeho názoru zastoupeny nedostatečně, může na danou skutečnost upozornit, a tím potenciálně přispět k účelnějšímu vynakládání veřejných prostředků.</i></p>
<p>§ 10c odst. 2 písm. a) a b)</p>	<p>§ 10c Dotace a návratná finanční výpomoc</p> <p>(2) Program obsahuje alespoň</p> <p>a) účel, na který mohou být peněžní prostředky poskytnuty,</p> <p>b) důvody podpory stanoveného účelu,</p> <p><i>Nastavení pravidel pro poskytování dotací a finančních výpomocí v rámci programu přímo požaduje, aby zveřejněný program obsahoval účel, na který mají být veřejné prostředky poskytnuty a odůvodnění jejich poskytnutí. Stanovení a odůvodnění účelu přitom vede ke konfrontaci s cíli ÚC a tedy i k naplňování kritéria účelnosti. Pro ochranu veřejných prostředků by ÚC měl při stanovování podmínek dotace dbát na to, aby bylo s poskytovanými prostředky nakládáno v souladu s principy 3E.</i></p> <p><i>ÚC je v této souvislosti také povinen vykonávat veřejnosprávní kontrolu žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují. Vymezení a rozsah této kontroly je upraven v zákoně o finanční kontrole (zmocnění ÚC k výkonu veřejnosprávní kontroly je předmětem § 9 odst. 2, povinnost kontrolovat soulad s principy 3E je pak předmětem § 11 odst. 4 písm. b), průběh veřejnosprávní kontroly pak dále upravuje zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).</i></p>
<p>§ 15 odst. 1</p>	<p>§ 15 Hospodaření podle rozpočtu a kontrola</p> <p>(1) Územní samosprávný celek a svazek obcí uskutečňuje své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a vykonává kontrolu svého hospodaření podle zvláštního právního předpisu upravujícího finanční kontrolu ve veřejné správě po celý rozpočtový rok.</p> <p><i>Povinnost řídit své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem vede k naplňování cílů ÚC a tedy i k naplňování kritéria účelnosti. Účelnost lze v tomto případě spatřovat v návaznosti a provázání konkrétních výdajů ÚC s jejími dlouhodobými cíli. Výkon kontroly má přitom zajišťovat, že účelnost vynakládání prostředků bude naplňována nejen formálně ale i prakticky.</i></p>
<p>§ 19</p>	<p>§ 19 Účelovost rozpočtových prostředků</p> <p>(1) Účelovost rozpočtových prostředků se určí</p> <p>a) individuálně ve vztahu ke konkrétnímu úkolu,</p> <p>b) odvětvově ve vztahu k potřebám daného odvětví, nebo</p>

	<p>c) územně ve vztahu k potřebám vymezeného území nebo jeho části anebo místa.</p> <p>(2) Územní samosprávný celek a svazek obcí je povinen respektovat účel použití rozpočtových prostředků, který vyplývá</p> <p>a) z účelu přijatých dotací ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu anebo z jiného územního rozpočtu, nebo</p> <p>b) z uzavřených smluv, podle nichž přijímá účelové rozpočtové prostředky od jiných osob, včetně účelových darů, příspěvků či půjček.</p> <hr/> <p><i>§ 19 odst. 1 konkretizuje, na jaké úkoly či potřeby je ÚC povinen účelově navázat své rozpočtované prostředky. Tato kategorizace je pak podstatná také během procesu kontroly účelnosti vynakládání prostředků ve vazbě na rozpočtované prostředky.</i></p> <p><i>Odst. 2 poté udává ÚC povinnost nakládat s rozpočtovanými prostředky účelně vzhledem k přijatým dotacím a uzavřeným smlouvám.</i></p>
<p>§ 25 odst. 1</p>	<p>§ 25 Hospodaření organizačních složek</p> <p>(1) Územní samosprávný celek má ve svém rozpočtu obsaženy veškeré příjmy a výdaje svých organizačních složek. Rozpočet organizační složky je součástí rozpočtu jejího zřizovatele. Organizační složka je povinna dbát, aby dosahovala příjmů stanovených rozpočtem a plnila určené úkoly nejhospodárnějším způsobem.</p> <hr/> <p><i>Povinnost organizační složky ÚC řídit se při svém chodu a při výkonu stanovených úkolů kritériem hospodárnosti je přímo obsažena v odst. 1 § 25.</i></p> <p><i>ÚC je v této souvislosti povinen vykonávat veřejnosprávní kontrolu hospodaření příspěvkových organizací se svěřenými prostředky (viz komentář k § 9 odst. 3 zákona o finanční kontrole). Vymezení a rozsah této kontroly je upraven v zákoně o finanční kontrole (zmocnění ÚC k výkonu veřejnosprávní kontroly je předmětem § 9 odst. 1), průběh veřejnosprávní kontroly pak dále upravuje zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).</i></p>
<p>§ 26 písm. c) a f)</p>	<p>§ 26 Zřizovací listina organizačních složek</p> <p>O vzniku organizační složky vydá zřizovatel zřizovací listinu, která musí obsahovat</p> <p>(...)</p> <p>c) vymezení účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti, (...)</p> <p>f) vymezení takových majetkových práv, které organizační složce umožní, aby majetek svěřený podle písmena e) mohla řádně využívat pro účely, pro něž byla zřízena, a v rámci vymezené pravomoci o něj pečovat,</p> <hr/> <p><i>Předmět činnosti organizační složky ÚC musí odpovídat jejímu vymezenému účelu. Samotné vymezení účelu organizační složky ÚC přitom nutně ÚC vede k hlubšímu zamyšlení nad vlastními cíli a způsobem jejich delegace na organizační složky. Sledování účelu organizační složky ÚC je následně v písm. f) konkretizováno na účelné využívání svěřeného majetku. Písm. f) popisující vymezení majetkových práv mezi ÚC a jeho organizační složkou zdůrazňuje také, aby byla práva vymezena takovým způsobem, který zaručí organizační složce ÚC možnost řádně o majetek pečovat. Vycházíme-li přitom z předpokladu, že řádná péče o majetek vede ke snižování rychlosti jeho opotřebování, a tedy i k lepším užitným vlastnostem, vede tato péče k vyšší efektivnosti využívání svěřeného majetku.</i></p>
<p>§ 27 odst. 2 písm. c) a f)</p>	<p>§ 27 Zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací</p> <p>(2) Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat</p> <p>(...)</p> <p>c) vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti, (...)</p> <p>f) vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,</p>

	<p><i>Předmět činnosti příspěvkové organizace ÚC musí odpovídat jejímu vymezenému účelu. Samotné vymezení účelu příspěvkové organizace ÚC přitom nutně ÚC vede k hlubšímu zamyšlení nad vlastními cíli a způsobem jejich delegace na příspěvkové organizace. Sledování účelu příspěvkové organizace ÚC je následně v písm. f) konkretizováno na účelné využívání svěřeného majetku. Zákon zde udává pro příspěvkové organizace ÚC práva a povinnosti spojené zejména s efektivním a ekonomicky účelným využitím takového majetku. ÚC má rovněž vymežit práva a povinnosti pro péči o majetek a pro jeho ochranu. Vycházíme-li přitom z předpokladu, že řádná péče o majetek vede ke snižování rychlosti jeho opotřebování, a tedy i k lepším užitným vlastnostem, vede vhodné nastavení péče o majetek k vyšší efektivnosti jeho využívání.</i></p>
<p>§ 28 odst. 2 a 6 až 9</p>	<p>§ 28 Finanční hospodaření příspěvkových organizací</p> <p>(2) Rozpočet příspěvkové organizace je plán výnosů a nákladů na rozpočtový rok, jímž se řídí financování činnosti příspěvkové organizace. Rozpočtový rok je shodný s kalendářním rokem. (...)</p> <p>(6) Pokud se prostředky poskytnuté podle odstavce 5 nespotebují do konce kalendářního roku, převádějí se do rezervního fondu jako zdroj financování v následujících letech a mohou se použít pouze na stanovený účel. V rezervním fondu se tyto zdroje sledují odděleně. Prostředky, které na stanovený účel nebyly použity, podléhají finančnímu vypořádání se státním rozpočtem za rok, ve kterém byl splněn účel, na který byla dotace poskytnuta.</p> <p>(7) Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz své příspěvkové organizaci zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb.</p> <p>(8) Pokud příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti; zřizovatel může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje.</p> <p>(9) Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže</p> <ol style="list-style-type: none"> její plánované výnosy překračují její plánované náklady, a to jako závazný ukazatel rozpočtu, nebo její investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele. <p><i>Samotný proces tvorby a plnění rozpočtů a střednědobých výhledů rozpočtů příspěvkových organizací ÚC je třeba vnímat jako proces vedoucí k účelnosti vynakládání veřejných prostředků. Soustava, ve které sledujeme soulad střednědobého výhledu rozpočtu s cíli ÚC, soulad rozpočtu se střednědobým výhledem rozpočtu a soulad skutečných příjmů a výdajů s rozpočtem, zajišťuje, aby vynakládané prostředky byly v souladu s dlouhodobými cíli subjektu. Odstavce (6), (7) a (8) pak kladou značný důraz na účelné využívání zdrojů příspěvkové organizace. Jelikož příspěvková organizace ÚC slouží vždy pro plnění konkrétního účelu, přebytky z její činnosti oproti schválenému rozpočtu mohou svědčit o tom, že tento účel může plnit i s nižšími zdroji, které mohou být tedy využity k naplňování jiných cílů ÚC. Odst. (9) tedy dává ÚC možnost převést takové přebytky ve formě odvodu zpět do svého rozpočtu a tím zajistit účelnější rozdělení svých zdrojů. V této souvislosti je však třeba být obezřetný při formulaci závěrů negativně ovlivňujících tvorbu rozpočtu příspěvkové organizace, aby tato organizace nenavýšovala neúčelně své výdaje pouze z důvodu dosažení rozpočtovaných výdajů. Odebrání přebytečných zdrojů může být pro příspěvkovou organizaci signálem, že šetrným hospodařením se o zdroje sama připraví a že tedy nemá smysl v nadcházejících obdobích se o hospodárné vynakládání prostředků snažit. Při kontrole hospodaření příspěvkové organizace je pak vhodné kontrolovat účelnost a hospodárnost výdajů učiněných ke konci roku, zda tyto nebyly uskutečněny pouze za účelem dorovnání rozpočtu.</i></p>

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Ustanovení	3E v ustanovení
<p>§ 2</p>	<p>§ 2 Úvodní ustanovení</p> <p>(1) Stát a územní samosprávné celky dbají o zdravé a udržitelné veřejné finance, přičemž vhodně podporují hospodářský a společenský rozvoj, zaměstnanost a mezigenerační soudržnost.</p>

	<p>(2) Stát, územní samosprávné celky a další veřejné instituce uvedené v § 3 dodržují při výkonu své činnosti pravidla transparentnosti, účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti nakládání s veřejnými financemi.</p> <p>(3) Stát, územní samosprávné celky a další veřejné instituce uvedené v § 3 dbají o takový vývoj dluhu sektoru veřejných institucí, který nenarušuje dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí</p> <hr/> <p><i>Povinnost dodržovat principy účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti je pro subjekty veřejné správy ukotvena přímo v úvodu zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Definice účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti, jejichž naplňování zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti vyžaduje při nakládání s veřejnými prostředky, navíc dle důvodové zprávy k tomuto zákonu odpovídají definicím, jenž jsou uvedeny v zákoně o finanční kontrole.</i></p> <p><i>Povinnost podpory hospodářského rozvoje a dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí navíc rozšiřuje aplikaci principů 3E do dlouhodobého horizontu, přičemž s dlouhodobou aplikací principů 3E se pojí pojmy jako sociální odpovědnost, environmentální odpovědnost nebo inovační postupy.</i></p>
--	--

Zákoník práce

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Ustanovení	3E v ustanovení
§ 301 písm. d)	<p>§ 301 Základní povinnosti zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců vyplývající z pracovního poměru nebo dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiné povinnosti zaměstnanců, zvláštní povinnosti některých zaměstnanců a výkon jiné výdělečné činnosti</p> <p>Zaměstnanci jsou povinni</p> <p>d) řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.</p> <hr/> <p><i>Povinnost zaměstnanců řádně hospodařit se svěřenými prostředky a ochraňovat majetek zaměstnavatele vede k efektivnímu využívání majetku zaměstnanci. Tuto povinnost podporuje také osobní odpovědnost za způsobenou škodu, kterou pro zaměstnance stanovuje HLAVA II zákoníku práce.</i></p> <p><i>Tato povinnost vyplývá také ze zákona o státní službě pro státní zaměstnance a ze zákona o úřednících územních samosprávných celků pro úředníky územních samosprávných celků (viz níže).</i></p>

Zákon o úřednících územních samosprávných celků

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků

Ustanovení	3E v ustanovení
§ 16 odst. 2 písm. c)	<p>§ 16 Základní povinnosti úředníka</p> <p>(1) Úředník je dále povinen (...)</p>

	<p>c) řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a sřežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.</p> <hr/> <p><i>Povinnost zaměstnanců řádně hospodařit se svěřenými prostředky a ochraňovat majetek zaměstnavatele vede k efektivnímu využívání majetku zaměstnanci. Tuto povinnost podporuje také osobní odpovědnost za způsobenou škodu, kterou pro zaměstnance stanovuje HLAVA II zákoníku práce, dle kterého se pracovněprávní vztahy s úředníky ÚC až na výjimky řídí.</i></p> <p><i>Tato povinnost vyplývá také ze zákoníku práce pro zaměstnance v pracovním poměru a za zákona o státní službě pro státní zaměstnance.</i></p>
--	--

Zákon o zadávání veřejných zakázek

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Ustanovení	3E v ustanovení
§ 6	<p>§ 6 Zásady zadávání veřejných zakázek</p> <p>(1) Zadavatel při postupu podle tohoto zákona musí dodržovat zásady transparentnosti a přiměřenosti.</p> <p>(2) Ve vztahu k dodavatelům musí zadavatel dodržovat zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace.</p> <p>(3) Zadavatel nesmí omezovat účast v zadávacím řízení těm dodavatelům, kteří mají sídlo v</p> <ol style="list-style-type: none"> a) členském státě Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederaci (dále jen „členský stát“), nebo b) jiném státě, který má s Českou republikou nebo s Evropskou unií uzavřenu mezinárodní smlouvu zaručující přístup dodavatelům z těchto států k zadávané veřejné zakázce. <p>(4) Zadavatel je při postupu podle tohoto zákona, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, povinen za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu tohoto zákona. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit.</p> <hr/> <p><i>Zásady podle § 6 zákona o zadávání veřejných zakázek působí navenek vůči potenciálním dodavatelům, zatímco principy 3E podle zákona o finanční kontrole působí dovnitř orgánu veřejné správy.</i></p> <p><i>Aby bylo možné veřejný výdaj považovat za vynaložený v souladu s principy 3E, musí být tento výdaj vynaložen v souladu s platnými právními předpisy a tedy mj. v souladu se zásadami dle § 6 zákona o zadávání veřejných zakázek. Samotné vynaložení veřejného výdaje v souladu se zásadami zadávání veřejných zakázek však neznamená, že je tento výdaj také v souladu s principy 3E.</i></p> <p><i>Detailně se vazbou mezi principy 3E a zásadami transparentnosti, nediskriminace a rovného zacházení zabývá „Metodický pokyn CHJ č. 3 – Metodika veřejného nakupování“ v kapitole 5.5.</i></p> <p><i>Základní vztahy mezi principy 3E dle zákona o finanční kontrole a jednotlivými zásadami zadávání veřejných zakázek jsou uvedeny níže:</i></p> <p>(Odst. 1) Transparentnost: <i>Transparentnost jako taková nemá být hlavním cílem zadavatele ale nástrojem pro zajištění otevřené a rovné soutěže a tím dosažení co nejnvýhodnějších podmínek.</i></p> <p><i>Dodržování zásady transparentnosti vyvíjí tlak na větší hospodárnost vynakládání prostředků, jelikož pro potřeby veřejné kontroly je nejnižší nabídková cena objektivním a lehce ověřitelným kritériem. Nicméně důraz pouze na nejnižší cenu, a tedy na hospodárnost veřejné zakázky, může vést k zanedbání hlediska efektivnosti a k obdržení méně kvalitního plnění. Častou chybou zadavatelů je kladení důrazu pouze na hospodárnost vynakládání prostředků a nenastavení kvalitativních kritérií veřejné zakázky.</i></p>

	<p>Transparentnost může v některých případech znamenat potenciální zhoršení atraktivity zadavatele ve vztahu k dodavatelům, kteří např. z důvodu snahy o zachování konkurenční výhody o transparentní zviditelnění veřejné zakázky nestojí.</p> <p>(Odst. 1) Přiměřenost: Proces zadávacího řízení a parametry zadávacího řízení musejí být dle zákona o zadávání veřejných zakázek přiměřené vzhledem k velikosti zakázky a vzhledem k charakteru poptávaného plnění.</p> <p>Nepřiměřeně složitý proces zadávacího řízení může být nepřiměřeně nákladný a tedy nevhodný. Příliš konkrétní/přísné nastavení parametrů zadávacího řízení může vést k výběru plnění, jenž bude svými vlastnostmi značně převyšovat potřeby zadavatele, který tak bude nevhodně platit navíc i za parametry, jenž není schopen využít. Na druhou stranu příliš obecné nastavení parametrů zadávacího řízení může vést k výběru plnění, jenž nebude naplňovat všechny potřeby zadavatele. Takové plnění je pak neefektivní, či dokonce neúčelné.</p> <p>(Odst. 2) Rovné zacházení a zákaz diskriminace: Při dodržování zásady rovného zacházení a zásady zákazu diskriminace je nutné mít na paměti zásadu přiměřenosti. Nepřiměřené užití těchto zásad může vést k zadání zakázky zadavateli, který se v minulosti projevil jako nespolehlivý. Dodržení těchto zásad však zvětšuje okruh potenciálních dodavatelů, což může na dodavatele klást tlak na snižování ceny požadovaného plnění a tedy i potenciálně zvyšovat hospodárnost vynakládání veřejných prostředků.</p> <p>(Odst. 3) Zákaz omezení účasti zadavatelům z vybraných států: Obecně, jako u zásad výše, dodržení této zásady zvětšuje okruh potenciálních dodavatelů, což může na dodavatele klást tlak na snižování ceny požadovaného plnění a tedy i potenciálně zvyšovat hospodárnost vynakládání prostředků veřejných.</p> <p>(Odst. 4) Sociálně odpovědné zadávání, environmentálně odpovědné zadávání a inovační zadávání: Dodržování těchto zásad může vést k naplňování principů 3E v dlouhodobém horizontu. Povinnost sociálně, environmentálně a inovačně odpovědného zadávání vede zadavatele k zamyšlení se nad dlouhodobými důsledky veřejné zakázky. Dlouhodobými důsledky se v tomto případě má na mysli např. zvýšení životní úrovně určité skupiny občanů, snížení úrovně emisí, snížení lokální nezaměstnanosti, začlenění studentů do praxe apod. Tyto dlouhodobé výstupy jsou zpravidla obtížně měřitelné, nicméně mohou mít značný vliv na hospodárnost a efektivnost vynakládání veřejných financí.</p>
<p>§ 7 odst. 1</p>	<p>§ 7 Spolupráce zadavatele při zadávání veřejné zakázky</p> <p>(1) Zadavatelé mohou veřejnou zakázku zadat společně. Zadavatel může veřejnou zakázku zadat také společně s osobou, která nemá povinnost postupovat podle tohoto zákona.</p> <hr/> <p>Společné zadávání veřejné zakázky může vést k navýšení míry hospodárnosti vynakládání veřejných prostředků. Prvním faktorem vedoucím k hospodárnosti je fakt, že s vyšším objemem nakupovaných komodit klesá zpravidla jejich cena (tzv. úspory z rozsahu). Druhým důvodem je pak úspora administrativních kapacit zúčastněných zadavatelů, jelikož celý proces zadávacího řízení probíhá pouze jednou a to za všechny zúčastněné zadavatele současně, nikoliv za každého z nich zvlášť.</p>
<p>§ 114</p>	<p>§ 114 Ekonomická výhodnost nabídek</p> <p>(1) Zadavatel v zadávací dokumentaci stanoví, že nabídky budou hodnoceny podle jejich ekonomické výhodnosti.</p> <p>(2) Ekonomická výhodnost nabídek se hodnotí na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality. Zadavatel může ekonomickou výhodnost nabídek hodnotit také podle nejnížší nabídkové ceny nebo nejnížších nákladů životního cyklu.</p> <p>(3) Zadavatel nesmí stanovit ekonomickou výhodnost pouze na základě nejnížší nabídkové ceny</p> <ol style="list-style-type: none"> a) v řízení se soutěžním dialogem nebo v řízení o inovačním partnerství, nebo b) v případě veřejné zakázky na služby uvedené <ol style="list-style-type: none"> i. v oddílu 71 hlavního slovníku jednotného klasifikačního systému, nebo ii. v kategorii 1 nebo 5 podle přílohy č. 4 k tomuto zákonu. <hr/> <p>Hodnocení veřejných zakázek na základě jejich ekonomické výhodnosti vede k hospodárnosti a efektivnosti (a v některých případech i k účelnosti) vynakládání veřejných prostředků. Hospodárnosti je dosahováno hodnocením kritéria nejnížší ceny</p>

	<p>nabídek. Efektivnost je v tomto případě zajištěna důrazem na kvalitativní parametry plnění, které jsou zohledněny v rámci hodnocení nabídky. Může být při tom dosaženo i vyšší účelnosti, a to například v rámci řízení o inovačním partnerství, v rámci kterého může být rozdíl mezi kvalitativními parametry nabídek takového charakteru, že přímo rozšiřuje/mění způsob, kterým plnění veřejné zakázky uspokojuje danou potřebu zadavatele. Zákaz vyhodnocovat v nadlimitním režimu určité typy veřejných zakázek pouze na základě nejnižší nabídkové ceny může vést k navýšení ceny plnění veřejné zakázky, nicméně principy 3E je nutno vnímat komplexně, nikoliv separátně a je tedy žádoucí v zákonem stanovených případech (odst. 3) upřednostnit vyšší efektivnost na úkor nižší hospodárnosti.</p>
§ 122 odst. 1	<p>§ 122 Výběr dodavatele</p> <p>(1) Zadavatel je povinen vybrat k uzavření smlouvy účastníka zadávacího řízení, jehož nabídka byla vyhodnocena jako ekonomicky nejvýhodnější podle výsledku hodnocení nabídek nebo výsledku elektronické aukce, pokud byla použita.</p> <hr/> <p><i>Povinnost zadavatele vybrat k uzavření smlouvy dodavatele, jehož nabídka byla vyhodnocena jako ekonomicky nejvýhodnější ve smyslu nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality, přímo vede k naplnění všech principů 3E.</i></p>

Občanský zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Ustanovení	3E v ustanovení
§ 159 odst. 1	<p>§ 159 Orgány právnické osoby</p> <p>(1) Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.</p> <hr/> <p><i>Autonomie ÚC v oblasti finančního hospodaření neznamená, že ÚC může nakládat s veřejnými prostředky neuváženě a zcela bez rozmyslu. Na členy volených orgánů (např. na členy zastupitelstva) dopadají ustanovení občanského zákoníku, jakož i zákoníku trestního, a to z důvodu správy cizího majetku. Člen voleného orgánu je povinen jednat s péčí řádného hospodáře. Aby bylo možné konstatovat, že člen voleného orgánu vykonává svoji funkci s péčí řádného hospodáře, musí tuto funkci vykonávat (dle Rozsudku NSS: 2 AFS 100/2016-29):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • loajálně vzhledem k objektu, na němž je péče vykonávána a zájmy tohoto objektu jako celku upřednostnit před zájmy vlastními či před zájmy konkrétních subjektů, jimiž byl zvolen; • s potřebnými znalostmi a schopností vyhodnotit, zda je kompetentní na základě své informovanosti v konkrétním rozhodovacím procesu zaujmout odborný úsudek sám, či zda je pro danou záležitost nutné zajistit stanovisko jiné odborně kvalifikované osoby; a • pečlivě, tedy s aktivním a odpovědným zájmem. <p><i>Návaznost na principy 3E lze spatřovat i na dalších místech občanského zákoníku, zejména tam, kde je zmíněna péče řádného hospodáře, např. tedy v ustanovení § 1411 u povinnosti správce cizího majetku vůči beneficiantovi.</i></p>